

Innst. 289 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 66 L (2013–2014)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven, lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (tilpasninger til ny uføretrygd i folketrygden og ny uførepensjonsordning for offentlig tjenestepensjon)

Til Stortinget

1. Innledning

I proposisjonen fremmes forslag til endringer av følgende lover:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven),
- lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre),
- lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse,
- lov 7. mars 2014 nr. 5 om lov om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny uførepensjonsordning),
- lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover.

Regler om ny uføretrygd i folketrygden ble gitt ved lov 16. desember 2011 nr. 59 og trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Etter planen skal ny uføretrygd innføres fra 1. januar 2015. Det er også vedtatt at uføreordningen i de lovfestede offentlige tjenestepensjonsordningene skal legges om fra samme tidspunkt som det innføres ny uføretrygd i folketrygden, jf. lov 7. mars 2014 nr. 5.

Forslagene gjelder særlig enkelte endringer i bestemmelsene om ny uføretrygd i folketrygden, herunder:

- nye bestemmelser om fastsetting av inntekt før og etter uførhet
- enkelte lovendringer knyttet til gjennomføringen av etteroppgjør
- oppheving av de særlige bestemmelsene om uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle
- justeringer og enkelte opprettinger i bestemmelsene om uføretrygd
- innføring av et nytt gjenlevendetillegg i uføretrygden, som en midlertidig videreføring av dagens regler om uførepensjon til gjenlevende ektefelle tilpasset ny uføretrygd
- justeringer i reglene for reduksjon av folketrygdens ytelser under opphold i institusjon og under straffegjennomføring
- endring av sats for minste pensjonsnivå for alderspensjonister som lever sammen med en som mottar uføretrygd
- at uføre født fra og med 1948 ikke skal gis skjermingstillegg til alderspensjonen.

Videre foreslås det nødvendige endringer i folketrygdloven og andre lover som følge av at uførepensjonen er vedtatt avløst av uføretrygd. Inntil det er fastsatt nye regler for ytelser til gjenlevende ektefelle, herunder beregningsregler, er det nødvendig å videreføre pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle. Det foreslås også andre lovtekniske endringer i folketrygdloven, lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse, AFP-tilskottsloven, lov om supplerande stønad for personar med kort butid i Noreg og i enkelte andre lover.

Forslagene gjelder også endringer i samordningslovgivningen. Endringene skyldes omleggingen av

uføreordningene i de lovfestede offentlige tjenstepensjonsordningene til nettoordninger, og innføringen av ny uføretrygd i folketrygden.

Det foreslås også å justere bestemmelsene om beregning av enke- og enkemannspensjon når pensjonisten også har egen uførepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning, som følge av innføring av netto uførepensjon i de offentlige tjenstepensjonsordningene.

Når det gjelder bakgrunn for lovforslaget, er dette nærmere redegjort for i proposisjonens kapittel 2.

Det ble sendt ut to høringsnotater med frist 3. mars 2014:

- Høring av forslag til enkelte tilpasninger i deler av folketrygdens regelverk som følge av innføring av ny uføretrygd.
- Høring av endringer i samordningsregelverket og visse andre justeringer ved innføring av nye regler for uføreytelser i offentlig tjenstepensjon og folketrygden.

I tillegg ble det avholdt et åpent møte der høringsinstansene var invitert til å komme med spørsmål og synspunkter.

Det vises til de ulike forslagene i proposisjonen der departementets høringsforslag og høringsinstansenes merknader er nærmere omtalt.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av proposisjonen ble det 21. mai 2014 avholdt åpen høring i saken. Følgende deltok på høringen:

- Landslaget for offentlige pensjonister (LOP).

Komiteen viser til at LOP hadde innvendinger til forslaget om full levealdersjustering av uføres alderspensjon.

Komiteen har imidlertid merket seg at Arbeids- og sosialdepartementet 31. januar 2014 sendte to notater om forslagene på høring, med frist 3. mars 2014, og at innspillene er kommentert i proposisjonen. 31 høringsinstanser avga uttalelse til notatet om forslag til tilpasninger til ny uføretrygd i folketrygden. 17 høringsinstanser hadde merknader til høringsnotatet om endringer i samordningsregelverket og visse andre justeringer ved innføring av nye regler for uføreytelser i offentlig tjenstepensjon og folketrygden. Fire høringsinstanser meddelte at de ikke hadde merknader på dette punktet.

3. Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen, og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen, Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn og fra Sosialistisk Venstreparti, Johnny Ingebrigtsen, viser til at denne saken dels gjelder forslag til endringer i de vedtatte bestemmelsene om ny uføretrygd, dels tilpasninger til ny uføretrygd i folketrygden, som trer i kraft 1. januar 2015, jf. lov av 16. desember 2011, og til ny uførepensjonsordning i offentlig tjenstepensjon, jf. lov av 7. mars 2014. Komiteen viser i den forbindelse til partienes respektive merknader i Innst. 80 L (2011–2012) til Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), lovvedtak 30 (2011–2012) og i Innst. 126 L (2013–2014) til Prop. 202 L (2012–2013) Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny uførepensjonsordning), lovvedtak 40 (2013–2014).

4. Sammendrag

4.1 Justering av bestemmelser om uføretrygd

4.1.1 Innledning

Forslagene til justeringer i bestemmelsene om uføretrygd i folketrygden som har vært på høring, følges her opp ved følgende forslag:

- nye bestemmelser om fastsetting av inntekt før uførhet
- enkelte lovbestemmelser knyttet til gjennomføringen av etteroppgjøret
- oppheve de særlige bestemmelsene om uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle
- øvrige endringer, justeringer og enkelte opprettinger i bestemmelsene om uføretrygd
- justering av bestemmelsene om sykepenger til uføretrygdede.

4.1.2 Fastsetting av inntekt før uførhet

INNLEDNING

Det foreslås her:

- å justere bestemmelsene om fastsetting av inntekt før uførhet i lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), heretter kalt endringsloven.

- en hovedregel som skal gjelde for de fleste tilfeller.
- en bestemmelse for fastsetting av inntekt før uførhet for arbeidstakere som jobber gradert.
- et minste nivå på inntekt før uførhet uavhengig av sivilstand.
- pensjonsgivende inntekt skal medregnes ved fastsetting av inntekt før og etter uførhet.

Det vises til proposisjonens kapittel 3.2.2 der det gjøres greie for vedtatte bestemmelser om fastsetting av inntekt før og etter uførhet

DEPARTEMENTETS VURDERING OG FORSLAG

Hovedregel for fastsetting av inntekt før uførhet

Når inntekt før uførhet skal fastsettes, må det i varierende grad brukes skjønn. Grunnlaget for fastsetting av inntekt før uførhet for arbeidstakere vil i utgangspunktet være pensjonsgivende inntekt i uføreåret eller i året før uføreåret.

For å sikre en ensartet praksis og forutberegnelighet skal ny uføretrygd i størst mulig grad ha en felles hovedregel for fastsetting av inntekt før uførhet for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som omhandler de fleste tilfellene. Minsket bruk av skjønnsvurderinger sikrer likebehandling og vil kunne forenkle saksbehandlingen, samt øke muligheten for automatiserte løsninger.

Forslaget til ny hovedregel om å ta hensyn til inntekt fem år før uføretidspunktet, samt minstenivå på inntekt før uførhet, gir tilstrekkelig vern for personer som har hatt en inntektsnedgang over en periode på grunn av redusert helsetilstand. Bestemmelsen i endringsloven § 12-7 fjerde ledd tredje punktum foreslås derfor sløyfet.

Det foreslås at inntekt før uførhet som hovedregel fastsettes ut fra gjennomsnittet av de tre beste av de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet. For arbeidstaker omregnes årsinntekt fra en deltidsstilling til full stilling. For år en person har hatt både arbeidsinntekt fra en deltidsstilling og næringsinntekt, skal imidlertid den faktiske inntekten legges til grunn. Inntektsnivå for hvert kalenderår skal ikke settes lavere enn 3,4 ganger grunnbeløpet. På samme måte som ved fastsettingen av beregningsgrunnlaget for uføretrygden, foreslås det at det skal sees bort fra år da vedkommende har fått pensjonsopptjening på grunnlag av omsorgsarbeid etter folketrygdloven § 3-16 og § 20-8 dersom dette er til fordel for vedkommende. Året før og etter slike år anses da å følge umiddelbart etter hverandre.

Det vises til lovforslaget, opphevelse av endringsloven § 12-7 fjerde ledd tredje punktum og til endringsloven § 12-9 første og andre ledd.

Inntekt før uførhet for arbeidstakere som jobber deltid

Det foreslås at for arbeidstakere som har ett eller flere arbeidsforhold, skal inntekt før uførhet fastsettes med grunnlag i arbeidstakerens stillingsandel på tidspunktet medlemmet har rett til å få utbetalt uføretrygden fra (virkningstidspunktet) omregnet til en årsinntekt i full stilling dersom det er gunstigere for vedkommende. Arbeidsforholdet må være dokumentert med arbeidsavtale som inneholder en klart angitt stillingsandel og startdato.

Det foreslås at inntekt før uførhet fastsettes med grunnlag i arbeidstakerens stillingsandel oppjustert til inntekt i heltidsstilling dersom dette gir en høyere inntekt før uførhet enn etter hovedregelen. Det er bare arbeidsinntekt, og ikke næringsinntekt, som kan legges til grunn ved fastsetting av inntekt før uførhet etter denne bestemmelsen.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-9 tredje ledd.

Minste inntekt før uførhet

Det foreslås i proposisjonen at minste inntekt før uførhet skal være uavhengig av sivilstand og settes til 3,4 ganger grunnbeløpet. Det foreslås ingen endringer i minste inntekt før uførhet på 4,5 ganger grunnbeløpet for dem som fyller vilkårene for rett til minstestøtte som ung ufør etter endringsloven § 12-13 tredje ledd.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-9 første ledd.

Pensjonsgivende inntekt ved fastsetting av inntekt før og etter uførhet

Formålet med uføretrygden er å erstatte inntekstap på grunn av varig sykdom. Når sykdommen ikke ennå har medført et innteksttap, er det liten grunn til å tilstå uføretrygd. Så lenge arbeidstaker fortsatt jobber hos arbeidsgiver og mottar full lønn, vil det også være vanskelig å etterprøve realiteten i at arbeidstakers inntektsevne faktisk er redusert og i hvor stor grad. En regel om at all pensjonsgivende inntekt skal legges til grunn i forhold til fastsetting av uføregrad ville dermed forenkle saksbehandlingen vesentlig.

Det foreslås videre at eventuelle erstatninger for innteksttap og etterslepsinntekter som er pensjonsgivende inntekt som er kommet til utbetaling forut for uføretidspunktet, også skal medregnes i fastsetting av inntekt før uførhet, jf. proposisjonens kapittel 3.2.5.1 om forslag til hovedregel for fastsetting av inntekt før uførhet. Når inntekt før uførhet nå skal fastsettes på grunnlag av gjennomsnittet av de tre beste av de fem siste årene før uførhet, vil eventuelle utslag av erstatning og etterslepsinntekter bli jevnet ut. Imidlertid skal slike inntekter ikke medregnes i inntekt etter

uførhet, eller føre til reduksjon av uføretrygd etter endringsloven § 12-14.

Det foreslås på denne bakgrunn at det skal legges vekt på all pensjonsgivende inntekt ved fastsetting av uføregrad, herunder inntekt som er opprettholdt ved velvilje fra arbeidsgiver.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-9 sjettede ledd.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Forslaget vil gi administrative besparelser. Forslaget vil kunne gi noe høyere inntekt før uførhet for noen og lavere for andre sammenlignet med i dag. Forslaget om å sette minstenivået for inntekt før uførhet likt for alle uavhengig av sivilstand til 3,4 ganger grunnbeløpet vil isolert sett kunne gi merutgifter knyttet til gifte uføretrygdede og mindreutgifter knyttet til enslige uføretrygdede sammenliknet med det som ble vedtatt i forbindelse med behandlingen av Prop. 130 L (2010–2011). Samlet sett er forslagene om fastsetting av inntekt før uførhet på usikkert grunnlag anslått til å gi årlige merutgifter på om lag 1 mill. kroner knyttet til nye uføretrygdede. De administrative besparelsene antas å utgjøre et klart større beløp enn dette.

Forslaget om å oppheve bestemmelsen i endringsloven § 12-8 femte ledd andre punktum vil på usikkert grunnlag kunne gi noe mindreutgifter. Saksbehandlingen vil bli enklere idet det ikke lenger åpnes for at det skal vurderes om inntekten i realiteten gir uttrykk for den faktiske arbeidsevnen, men er opprettholdt på grunn av velvilje fra arbeidsgiver.

4.1.3 Etteroppgjør

INNLEDNING

Her foreslås bestemmelser om hvordan etteroppgjøret skal gjennomføres. Det foreslås at det lovheimles nærmere bestemmelser om tilbakekreving uten hensyn til skyld. Videre foreslås bestemmelser om at melding om vedtak om etteroppgjøret kan unnlates. Det foreslås også en bestemmelse om hva som skal være utgangspunkt for foreldelse i saker om etteroppgjør.

DEPARTEMENTETS VURDERING OG FORSLAG

Uføretrygden skal reduseres på grunnlag av all inntekt som overstiger inntektsgrensen, jf. endringsloven § 12-14 andre ledd.

I ny uføretrygd legges det opp til automatiserte løsninger som legger til rette for at mottakeren av uføretrygd på en enkel måte skal kunne melde fra om endringer i arbeidsinntekt. Innrapportering av inntektsopplysninger etter reglene i a-opplysningsloven vil legge til rette for at utbetalt uføretrygd enkelt skal kunne justeres ved endring i arbeidsinntekten. Mål-

settingen er at det i de fleste tilfellene blir utbetalt riktig uføretrygd, slik at det vil være lite eller ingenting å kreve tilbake eller etterbetale.

Det legges til grunn at systemet med etteroppgjør må baseres på ren avregning uten hensyn til skyld for å unngå at systemet blir for administrativt krevende. Videre oppfordres de uføre i det nye systemet i større grad enn i dag til å prøve å utnytte restinntektsevnen på en fleksibel måte.

Saksmengden tilsier at etteroppgjøret må gjøres mest mulig automatisert. Henvisningen til etteroppgjørsordningen for AFP i Prop. 130 L (2010–2011) innebærer også at det er snakk om en ren avregning uten at det er aktuelt å vurdere skyld hos stønadsmottakeren. Det legges på denne bakgrunn til grunn at det ikke skal tas stilling til om det er noe å bebreide stønadsmottakeren.

En automatisert saksbehandlingsprosess vil ikke kunne gjennomføres på en effektiv måte dersom det stilles krav til individuelle vurderinger av alle saker som skal behandles. Derfor er dagens praktisering av avregningsordningen i § 22-16 ikke tilstrekkelig effektiv for det årlige etteroppgjøret av uføretrygd.

Det foreslås at det i endringsloven § 12-14 fjerde ledd gis hjemmel for å tilbakekreve for mye utbetalt uføretrygd uten hensyn til skyld, og at det kan avregnes i fremtidige ytelser som omfattes av folketrygdloven § 22-16 tredje ledd og AFP i offentlig sektor. Videre foreslås det å gi hjemmel for at vedtak om tilbakekreving i etteroppgjørssaker gir tvangsgrunnlag for utlegg og at Arbeids- og velferdsetaten kan innkreve etter bidragsinnkrevingensloven. Dette er en aktuell bestemmelse å benytte for personer som for eksempel på grunn av høy arbeidsinntekt mottar en liten eller ingen uføretrygd. For mye utbetalt uføretrygd kan da inndrives ved trekk i lønn etter dekningsloven § 2-7 første ledd. For personer som mottar en løpende uføretrygd kan kravet da avregnes i fremtidige ytelser etter trekk til forskuddsskatt og før eventuelle utleggstrekk.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-14 fjerde ledd.

UNNTAK FRA MELDING OM VEDTAK OM ETTEROPPGJØR

Det er nødvendig å forenkle saksbehandlingen slik at det er tilstrekkelig at stønadsmottakeren har sett og fått mulighet til å gi innsigelser til bakgrunnsinformasjonen etaten har for å foreta avregningen. Rettssikkerheten for den enkelte må anses ivaretatt ved at alle opplysninger om inntekt og utbetalt uføretrygd som gir grunnlag for avregningen dermed er kjent, og grunnen til et senere trekk i ytelsen er da åpenbart kjent for vedkommende.

Det foreslås at det i forskriften gis bestemmelse om at vedtak om etteroppgjør kan unnlates når ved-

kommende ikke melder ifra om endrede forhold eller har andre innsigelser til varslet om etteroppgjøret. Det foreslås at det gis hjemmel til en slik forskriftsbestemmelse i folketrygdloven § 21-10 tredje ledd.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 21-10 tredje ledd.

UTGANGSPUNKTET FOR FORELDELSE

Datoen for vedtaket om etteroppgjør skal være utgangspunktet for foreldelse.

Folketrygdloven § 22-14 har særlige bestemmelser om foreldelse som eventuelt går foran foreldelseslovens bestemmelser. Etableringen av et årlig etteroppgjør som en del av den nye ordningen med avkorting av ny uføretrygd mot arbeidsinntekt, er ny. Det er behov for å klargjøre utgangspunktet for foreldelse i forhold til etatens vedtak om tilbakekreving eller tilbakebetaling av for lite eller for mye uføretrygd. En slik bestemmelse bør tas inn i folketrygdloven § 22-14. Utgangspunktet for fristen gjelder både for den uføretrygdedes krav mot etaten og etatens krav mot stønadsmottakeren.

Folketrygdloven § 22-14 andre ledd bestemmer at «Foreldelsesfristen for rett til ytelser etter folketrygdloven regnes fra tidspunktet da det endelige vedtaket ble fattet». Endelig vedtak innebærer at det ikke påløper foreldelse mens saken er til klage- eller ankebehandling. Vedtaket om etteroppgjøret kan påklages og ankes inn for Trygderetten. Endelig vedtak i slike saker foreligger i så fall først etter en eventuell klage og anke til Trygderetten.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 22-14 andre ledd nytt andre punktum.

Det foreslås videre at avregning og trekk med hjemmel i endringsloven § 12-14 fjerde ledd bryter foreldelsen.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 22-14 femte ledd første punktum.

4.1.4 Oppheving av bestemmelsen om uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle

INNLEDNING

I forbindelse med Prop. 130 L (2010–2011) uttalte departementet at en tok sikte på å vurdere om det fortsatt er behov for særreglene når det gjelder uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle.

DEPARTEMENTETS VURDERING OG FORSLAG

I den nye uførereformen har man søkt å fristille seg fra vurderinger ut fra sivilstand fordi det er ønskelig at personer skal kunne få utbetaling av ytelse basert på sin egen opptjening uavhengig av sivilstand. En gift kvinne og en enslig kvinne vil bli vurdert forskjellig tilsynelatende uten andre forskjeller

enn nettopp ekteskapet eller samboerskapet. Kvinner som omfattes av bestemmelsen vil ha vanskeligere for både å få innvilget uføretrygd og å få en høy uføregrad. Bestemmelsen innebærer dessuten vanskelige skjønnsvurderinger og kan derfor i praksis føre til forskjellsbehandling.

Det foreslås på denne bakgrunn at bestemmelsen om uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle oppheves. Dette innebærer at alle som setter frem krav om uføretrygd, blir vurdert opp mot inntektsevnen i ordinært arbeidsliv etter hovedreglene. Det foreslås videre at personer som har en uførepensjon etter disse bestemmelsene, beholder den uføregraden de har fått fastsatt ved konverteringen til uføretrygd. Dersom de senere setter frem krav om økt uføregrad, vil de imidlertid få kravet vurdert etter de nye reglene, det vil si som yrkesaktiv.

Det vises til lovforslaget, opphevelse av endringsloven § 12-10

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER. IKRAFTTREDELSE

Opphevelse av bestemmelsen vil kunne medføre at noen flere kvinner får innvilget uføretrygd, eller at de som i dag har en gradert uføreytelse som hjemmearbeidende ektefelle, etter søknad kan få en høyere uføregrad.

Det antas at opphevingen ikke vil medføre økonomiske merutgifter av betydning. Opphevingen av særreglene vil gjøre saksbehandlingen vesentlig enklere og innebærer administrative forenklinger.

Det foreslås at endringen skal tre i kraft fra samme tidspunkt som ny uføretrygd. Det foreslås at personer som har en uførepensjon etter disse bestemmelsene på dette tidspunktet, beholder den uføregraden de har fått fastsatt ved konverteringen til uføretrygd. Dersom de senere setter frem krav om økt uføregrad, vil de imidlertid få kravet vurdert etter de nye reglene.

4.1.5 Øvrige endringer i bestemmelser om uføretrygd mv.

OPPTJENING AV NY RETT TIL SYKEPENGER FOR UFØRETRYGDEDE

I ny uføretrygd fastsettes uføretrygden med en uføregrad ved tilståelsen, men stønadsmottakeren beholder uføregraden selv om vedkommende øker sin deltakelse i arbeidslivet og tjener bedre. Uføretrygden blir imidlertid redusert når inntekten overstiger den fastsatte inntektsgrensen. Den utbetalte uføretrygden kan dermed være mye lavere enn uføregraden skulle tilsi.

Det foreslås at en mottaker av uføretrygd uavhengig av uføregraden skal tjene opp ny rett til sykepenger hvis vedkommende har vært arbeidsfør med

arbeidsinntekt i sammenhengende 26 uker. Ny uføretrygd skal ikke graderes på grunn av økt arbeidsinntekt. Bestemmelsen foreslås endret slik at alle mottakere av uføretrygd kan opptjene ny rett til sykepenger, og ikke bare mottakere av en gradert uføreytelse.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 8-12 tredje ledd.

UTBETALING AV SYKEPENGER TIL MOTTAKER AV UFØRETRYGD

I ny uføretrygd kan den som er tilstått en hel uføretrygd etter tilståelsen ha arbeidsinntekt uten at uføregraden endres. Uføregraden behøver dermed ikke tilsvare utbetalt uføretrygd.

Etter forslaget gis alle uføretrygdede og ikke bare mottaker av en gradert uføreytelse, rett til sykepenger ut fra den arbeidsinntekten som vedkommende har i tillegg til uføreytelsen.

De generelle vilkårene for rett til sykepenger må imidlertid være oppfylt, herunder at inntektsgrunnlag minst må tilsvare 50 pst. av grunnbeløpet, jf. folketrygdloven § 8-3 andre ledd, og at vedkommende eventuelt har opptjent ny rett til sykepenger.

Forslaget antas å kunne innebære noe merutgifter, men vil ikke ha administrative konsekvenser av betydning.

Det understrekes at utbetalte sykepenger, på samme måte som arbeidsinntekt, vil kunne redusere uføretrygden etter endringsloven § 12-14.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 8-50.

EGEN LOVBESTEMMELSE OM UFØRETIDSPUNKT

Dagens regler om fastsetting av uføretidspunkt og uføregrad er i hovedsak videreført i ny uføretrygd. Bestemmelser om uføretidspunkt er imidlertid ikke lenger regulert i en egen paragraf. Hovedbestemmelsene om fastsetting av uføretidspunktet er gitt i endringsloven § 12-7.

Det foreslås derfor at uføretidspunktet defineres i en egen paragraf. Bestemmelsen i § 12-9 fjerde ledd som bestemmer når det skal fastsettes et nytt uføretidspunkt, foreslås flyttet til § 12-8 andre ledd.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-8.

GRUNNLAGET FOR BEREKNING AV UFØRETRYGD FOR ÅR DER VEDKOMMENDE HAR MOTTATT UFØRETRYGD

Endringsloven § 12-11 andre ledd gir bestemmelser om hvordan grunnlaget for uføretrygd skal fastsettes for år da en person har mottatt uføretrygd:

«For år da en person har mottatt uføretrygd, skal pensjonsgivende inntekt, og en inntekt som svarer til beregningsgrunnlaget for uføretrygden, justert for fastsatt uføregrad, inngå i grunnlaget.»

Ordlyden tilsier at både den pensjonsgivende inntekten og inntekten som svarer til beregningsgrunnlaget skal justeres for fastsatt uføregrad. Det er imidlertid bare en inntekt som svarer til beregningsgrunnlaget for uføretrygden som skal justeres for fastsatt uføregrad. Det foreslås å fjerne kommaet foran «justert for fastsatt uføregrad», slik at dette kommer klart frem.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-11 andre ledd første punktum.

FASTSETTING AV NY TRYGDETID VED ØKT UFØREGRAD

Regler om trygdetid er gitt i endringsloven § 12-12. Dersom trygdetid er mindre enn 40 år, skal uføretrygden avkortes tilsvarende. Som trygdetid regnes også fremtidig trygdetid fra uføretidspunktet til og med året vedkommende fyller 66 år, jf. andre ledd. Dersom mindre enn 4/5 av tiden mellom fylte 16 år og uføretidspunktet kan regnes som trygdetid, skal imidlertid den fremtidige trygdetiden utgjøre 40 år med fradrag av 4/5 av opptjeningstiden. Det innebærer at man ikke får medregnet fremtidig tid helt frem til 66 år ved utenlandsopphold av en viss lengde.

Uføregraden kan økes dersom inntektsevnen blir ytterligere nedsatt. Det skal fastsettes et nytt uføretidspunkt hvis dette er til fordel for vedkommende, jf. endringsloven § 12-9 fjerde ledd. Etter endringsloven § 12-12 sjette ledd skal trygdetiden fastsettes på nytt når uføregraden økes dersom dette vil gi en lengre trygdetid. Ordlyden i bestemmelsen kan tyde på at trygdetiden fastsettes på nytt ved økt uføregrad uavhengig av om det settes nytt uføretidspunkt for fastsetting av beregningsgrunnlaget etter endringsloven § 12-11. Man kan da få en situasjon hvor trygdetiden fastsettes på nytt og knyttes til et nytt uføretidspunkt, mens beregningen av ytelsen for øvrig (beregninggrunnlaget) er knyttet til det gamle uføretidspunktet. Det blir da uklart hvilket uføretidspunkt som er gjeldende for beregningen av uføretrygden.

Ny fastsatt trygdetid bør avhenge av om det fastsettes et nytt uføretidspunkt, og ikke av om uføregraden øker alene. Fastsetting av nytt uføretidspunkt bør avhenge av om dette totalt sett vil være til fordel for vedkommende med hensyn fastsetting av både trygdetiden og beregningsgrunnlaget. Det blir da entydig hvilket uføretidspunkt som er gjeldende for beregningen av ytelsen.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-12 sjette ledd.

VILKÅR FOR SÆRSKILT MINSTENIVÅ FOR UNGE UFØRE

Personer som blir uføre før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, har i dag rett til å få medregnet

fremtidige pensjonspoeng med minst 3,50 for hvert år, jf. folketrygdloven § 3-21. Grunnpensjon gis etter de ordinære reglene. I Prop. 130 L (2010–2011) ble det foreslått å videreføre de garanterte ytelsene for unge uføre som særskilte minsteytelser på en måte som gir samme ytelser etter skatt. Det ble ikke foreslått andre endringer. For øvrig gjelder de nye reglene for uføretrygd, herunder kravet til nedsatt inntekts-evne (uføregrad) for rett til uføretrygd.

Det er et vilkår for rett til minsteytelsen som ung ufør at krav om uføretrygd er satt frem før fylte 36 år. Dette er en innskjerping av kravet i forhold til dagens bestemmelser som ikke har vært tilsiktet. Det foreslås at bestemmelsen endres slik at det kommer klart frem at vilkåret om å sette frem krav før fylte 36 år bare gjelder for personer som har vært yrkesaktive mer enn 50 pst. etter fylte 26 år.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-13 tredje ledd.

INNTEKTSGRENSE FOR PERSONER SOM HAR MOTTATT UFØREPENSIJON

Det fremgår av endringsloven § 12-14 første ledd at inntektsgrensen skal svare til inntekt etter uførhet tillagt 40 pst. av grunnbeløpet. For å ivareta hensynet til at en del av dagens uførepensjonister har innrettet seg etter dagens friinntekt på inntil ett grunnbeløp, får disse i stedet tillagt 60 000 kroner til og med år 2018. Det foreslås å presisere at dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, skal inntektsgrensen svare til inntekt etter uførhet tillagt 60 000 kroner.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-14 første ledd andre punktum.

BARNETILLEGG

Det følger av endringsloven § 12-15 fjerde ledd at når et barn blir forsørget av flere som mottar uføretrygd eller alderspensjon, skal barnetillegget ytes til den som har rett til høyest tillegg. Den nye uføretrygden skal skattlegges som lønn, mens alderspensjon fortsatt skal skattlegges som pensjon. Dette kan påvirke hvem av dem som forsørger barnet som har rett til høyest tillegg. Det er nødvendig å kunne regulere dette nærmere i forskrift, og det foreslås at det tas inn en forskriftshjemmel i bestemmelsen.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-15 fjerde ledd.

REDUKSJON AV BARNETILLEGG PÅ GRUNN AV INNTEKT

Med unntak av økning i fribeløpene for å ta høyde for høyere uføretrygd før skatt, er reglene for barnetillegg, herunder hvilke inntekter som skal inngå i behovsprøvingen, videreført, jf. endringsloven § 12-

15 Barnetillegg og § 12-16 Reduksjon av barnetillegg på grunn av inntekt.

Endringsloven § 12-16 andre ledd gir regler om hvilke inntekter som kan føre til at barnetillegg blir redusert. Bestemmelsen er endret for å videreføre bestemmelsene i folketrygdloven § 3-26 tredje ledd om hvilke inntekter som kan føre til reduksjon av barnetillegget.

Høringen omfattet ikke barnetillegg, men Arbeids- og velferdsdirektoratet har i sitt høringssvar påpekt en feil i lovteksten i § 12-16 andre ledd.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-16 andre ledd.

YRKESKADE

Særreglene ved yrkesskade er videreført for ny uføretrygd med tekniske tilpasninger i endringsloven § 12-17.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-17.

JUSTERING AV OVERGANGSBESTEMMELSENE I ENDRINGSLOVEN

Det fremgår av ikrafttredelsesbestemmelsen i endringsloven at de nye reglene for beregning av uføretrygd bare skal gjelde fullt ut for nye mottakere. Ytelsen til uførepensjonistene skal overføres (konverteres) til det nye regelverket på en slik måte at alle som mottar full uførepensjon og som ikke har andre inntekter eller fradrag utover standardfradrag, får en ytelse etter skatt på samme nivå som dagens uførepensjon. Det vil bli gitt nærmere regler om omregning av uførepensjon til uføretrygd i egen forskrift.

Det foreslås at det nye regelverket fullt ut skal gjelde for personer som får rett til en uføreytelse med virkningstidspunkt tidligst fra det tidspunktet ny uføretrygd trer i kraft. Personer som får rett til en uføreytelse med et tidligere virkningstidspunkt, skal få uførepensjon etter dagens regler og deretter bli overført til uføretrygd fra det tidspunktet reglene om uføretrygd trer i kraft.

Det vises til lovforslaget, endringsloven del II tredje og fjerde ledd.

4.1.6 Komiteens merknader

NYE BESTEMMELSER FOR FASTSETTING AV INNTEKT FØR UFØRHET

Fastsetting av inntekt før uførhet

Komiteen viser til endringslovens § 12-8, der det fremgår at uføregraden skal fastsettes ved å sammenligne inntekt før uførhet med den inntekten vedkommende forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restarbeidsevne. Inntekt før uførhet for arbeidstakere fastsettes med utgangspunkt i pensjonsgivende inntekt i uføreåret eller året før, for

selvstendig næringsdrivende, med utgangspunkt i inntekten de tre siste kalenderårene.

I Prop. 66 L (2013–2014) foreslår regjeringen, begrunnet med et ønske om forenkling, følgende endringer: Inntekt før uførhet skal beregnes på samme måte for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende, og settes lik gjennomsnittet av de tre beste av de fem siste inntektsårene før uførheten inntrådte (samme regel som for det inntektsgrunnlaget som legges til grunn for beregning av trygdens størrelse). Som følge av at antall år utvides, foreslås det å oppheve endringslovens regler om spesielle inntekter som ikke skal regnes med, og særreglene for dem som har hatt en gradvis nedgang i inntektsnivåen på grunn av sykdommen, skaden eller lytet.

Komiteen viser til at dette spørsmålet ble vurdert i Prop. 130 L (2010–2011) fra regjeringen Stoltenberg II (jf. side 126), ut fra forenklingshensyn, men med motsatt konklusjon, fordi noen da ville få en lavere uføregrad enn den reduserte stillingsandelen tilsier (jf. Prop. 130 L (2010–2011), side 126).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til Innst. 80 L (2011–2012), der komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, sluttet seg til forslaget fra daværende regjering. Flertallet støtter derfor ikke forslaget i Prop. 66 L (2013–2014) om endringer i fastsettelsen av inntekt før uførhet.

INNTEKT FØR UFØRHET FOR ARBEIDSTAKERE SOM JOBBER DELTID

Komiteen viser til regjeringens forslag til unntaksbestemmelse fra den foreslåtte hovedregelen i avsnittet ovenfor. Regjeringen legger til grunn at personer som innvilges 100 pst. uføretrygd ikke har behov for en slik unntaksbestemmelse, siden inntekt før uførhet ikke har betydning for uføregraden, og siden de uansett vil bli tilstått minsteytelsen. Unntaket foreslås derfor kun for personer med restarbeidssevne på uføretidspunktet, og som er i stabile arbeidsforhold. Unntaket innebærer at inntektsmulighetene på uføretidspunktet legges til grunn, i stedet for den faktiske inntekten i de tre beste av de fem siste årene, for å hindre urimelige utslag av den nye bestemmelsen om fastsettelse av inntekt før uførhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til sine merknader i avsnittet over. Den foreslåtte unntaksbestemmelsen vil, slik flertallet ser det, føre til at den ønskede forenklingsevnen i forslaget til nye regler for fastsettelse av inntekt før uførhet, blir borte. Behovet for en kompliserende unntaksbestemmelse oppstår for å hindre de negative effektene av den nye hovedregelen, slik regjeringen Stoltenberg II

påviste i Prop. 130 L (2010–2011). Flertallet mener derfor at det alt i alt gir et enklere regelverk ved å beholde bestemmelsene om fastsettelse av inntekt før uførhet, slik Stortinget allerede har vedtatt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at forslag til unntaksbestemmelse i endringsloven § 12-9 tredje ledd om at det skal tas hensyn til stillingsandel når inntekt før uførhet skal fastsettes, er en videreføring av det som allerede er vedtatt. Denne unntaksbestemmelsen ble i Prop. 130 L (2010–2011) forutsatt videreført i forskrift, men er nå tatt inn i loven. Noen andre unntaksbestemmelser som følger av forskrift, anses imidlertid ivaretatt ved forslag til hovedregelen i endringsloven § 12-9 første og andre ledd.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) skal følgende paragraf lyde:

§ 12-9 Fastsetting av inntekt før og etter uførhet

Inntekt før uførhet fastsettes på grunnlag av pensjonsgivende inntekt, se § 3-15, i de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet, se § 12-8. Gjennomsnittlig inntekt i de tre beste inntektsårene legges til grunn. Den pensjonsgivende inntekten som en arbeidstaker har i en deltidsstilling, omregnes til en årsinntekt i full stilling. For kalenderår med både næringsinntekt og inntekt som arbeidstaker, skal inntekten som arbeidstakeren har i en deltidsstilling, likevel ikke omregnes til full stilling. Inntekt for hvert kalenderår skal ikke settes lavere enn 3,4 ganger grunnbeløpet. For medlemmer som fyller vilkårene for rett til minsteytelse som ung ufør, se § 12-13 tredje ledd, skal inntekt for hvert kalenderår ikke settes lavere enn 4,5 ganger grunnbeløpet.

Det skal ses bort fra år da et medlem har fått pensjonsopptjening på grunnlag av omsorgsarbeid etter folketrygdloven § 3-16 eller 20-8 dersom dette er til fordel for vedkommende. Året før og året etter slike år anses da å følge umiddelbart etter hverandre.

For arbeidstakere som har ett eller flere arbeidsforhold, skal inntekt før uførhet fastsettes med grunnlag i arbeidstakerens stillingsandel på tidspunktet medlemmet har rett til å få utbetalt uføretrygden fra (virkningstidspunktet) omregnet til en årsinntekt i full stilling dersom det er gunstigere for vedkommende. Arbeidsforholdet må være dokumentert med arbeidsavtale som inneholder en klart angitt stillingsandel og startdato.

Inntekt etter uførhet fastsettes til den inntekt han eller hun forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne.

Inntekt før og etter uførhet justeres i samsvar med endringer i grunnbeløpet.

Som inntekt etter paragrafen her regnes all pensjonsgivende inntekt, se § 3-15.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om fastsetting av inntekt før og etter uførhet, herunder om at visse inntekter ikke skal medregnes.»

MINSTEINNTJEKT FØR UFORHET

Komiteen viser til regjeringens forslag om å oppheve den tidligere vedtatte forskjellen i minsteinntekt før uførhet etter sivilstand på 3,3 ganger grunnbeløpet (G) for gifte/samboere og 3,5 ganger grunnbeløpet, med en felles sats på 3,4 G for enslige.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til Innst. 80 L (2011–2012), der komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, foreslo å endre den nedre grensen for inntekt før uførhet fra 3 G for alle, som foreslått av regjeringen Stoltenberg II, til 3,3 G for gifte/samboere og 3,5 G for enslige. Begrunnelsen var å redusere de maksimale avkortingssatsene for uføre med minsteytelse og å styrke insentivene til å ta i bruk faktiske inntektsevne. En minsteinntekt før uførhet på 3 G kunne føre til at enkelte etter skatt og avkorting av trygd, kun ville sitte igjen med 11 kroner av en arbeidsinntekt på 100 kroner. Flertallet viser til at valget mellom lik eller differensiert sats for enslige og ektepar/samboere er en avveining mellom ulike hensyn, og at flertallet, alle unntatt Fremskrittspartiet, i Innst. 80 (2011–2012) valgte å legge størst vekt på at reduksjonen i uføretrygden ved inntekt over inntektsgrensen blir den samme, uavhengig av sivilstand, med maksimale avkortingssatser på ca. 70 pst. for begge grupper. Flertallet støtter derfor ikke regjeringens forslag til felles sats for enslige og gifte/samboere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at differensiering av minste inntekt før uførhet etter sivilstand på samme måte som for minsteytelsene, ble begrunnet med at enslige og gifte uføretrygdede ville få om lag samme kompensasjonsgrad (Innst. 80 L (2011–2012)). Kompensasjonsgraden er forholdet mellom uføretrygd ved 100 pst., herunder minsteytelse, og inntekt før uførhet. Om lag lik kompensasjonsgrad gir da samme prosentmessige reduksjon i ytelsen på grunn av arbeidsinntekt. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at det ikke er en direkte sammenheng mellom gruppen som har minsteytelse og personer som vil få fastsatt et minstenivå på inntekt før uførhet (IFU). Det vil være personer som har opparbeidet seg tilleggspensjon som gir et nivå på uføretrygden som er høyere enn minsteytelsen, samtidig som de vil få

fastsatt en IFU tilsvarende minstenivået for IFU i nytt regelverk. Videre vil det være personer som vil få fastsatt et nivå på uføretrygd tilsvarende minstenivå, men som vil ha en IFU fastsatt høyere enn minstenivået for IFU.

Disse medlemmer vil også påpeke at den avgjørende innvending mot å sivilstandsregulere minste IFU er imidlertid at det i enkelte tilfeller kan føre til at retten til uføretrygd faller bort utelukkende som følge av endringen i sivilstand. Skillet innebærer også at kravet for rett til uføretrygd vil være strengere for gifte/samboende personer enn for enslige.

Disse medlemmer vil også påpeke at dette også er en forenkling og til fordel for den enkelte dersom sivilstatus endrer seg.

Disse medlemmer viser til sine merknader og forslag til lovtekst under avsnittet om Inntekt før uførhet ovenfor.

PENSJONSGIVENDE INNTJEKT VED FASTSETTING AV INNTJEKT FØR OG ETTER UFORHET

Komiteen viser til regjeringens forslag om at all pensjonsgivende inntekt skal legges til grunn, også inntekt som ikke er uttrykk for reell inntektsevne. Forslaget begrunnes med forenklingshensyn og henger sammen med forslaget til ny hovedregel for fastsetting av inntekt før uførhet. Komiteen viser til sine merknader i dette avsnittet ovenfor.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til sine merknader under avsnittet om Inntekt før uførhet ovenfor, der flertallet mener at hensynet til dem som ellers vil få en lavere uføregrad enn den reduserte stillingsandelen tilsier, må veie tyngre enn rene forenklingshensyn (jf. vurderingene i Prop. 130 L (2010–2011) og Innst. 80 L (2011–2012)). En opprettholdelse av dagens hovedregel for fastsettelse av inntekt før uførhet, medfører at dagens bestemmelse om å utelate den delen av inntekten før uførhet – som ikke er uttrykk for reell inntektsevne – fra grunnlaget for fastsetting av uføregrad bør beholdes. Flertallet støtter derfor ikke regjeringens forslag om at bestemmelsen oppheves.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at forslaget innebærer at uføretidspunktet fastsettes etter en periode hvor en person har vært i arbeid, men hvor arbeidsforholdet og arbeidsinntekten anses opprettholdt på grunn av velvilje fra arbeidsgiver. Et eksempel kan være at en arbeidstaker begynner å bli senil, men arbeidsgiver lar vedkommende fortsette i jobben en periode. Uføretidspunktet blir da etter forslaget fastsatt til det tidspunktet arbeidstakeren blir sykmeldt. Inntekten som er opprettholdt på grunn

av velvilje fra arbeidsgiver, legges til grunn i fastsettning av IFU.

Disse medlemmer viser til sine merknader under avsnittet om Inntekt før uførhet ovenfor.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Komiteen viser til proposisjonens kapittel 3.2.6.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser i tillegg til kapittel 13 i Prop. 130 L (2010–2011) og Innst. 80 L (2011–2012). Flertallet mener på generelt grunnlag at administrative besparelser er noe som bør tilstrebes i all offentlig forvaltning, men at hensynet til dem som ellers ville få en lavere uføregrad enn den reduserte stillingsandelen tilsier, i dette tilfellet bør veie tyngre, slik som beskrevet i Prop. 130 L (2010–2011) og i Innst. 80 L (2011–2012). Det samme gjelder i spørsmålet om differensiert minste inntektsnivå før uførhet, der hensynet til en lik maksimal avkortingssats for alle uføre med minsteytelse, etter flertallets oppfatning er det som bør veie tyngst, slik flertallet, alle unntatt Fremskrittspartiet, la til grunn i Innst. 80 L (2011–2012). Flertallet viser til at reglene om ny uføretrygd, slik Stortinget allerede har vedtatt, representerer en avveining mellom administrative hensyn og hensynet til at ytelsene til fremtidige mottakere av uføretrygd skal gjenspeile det faktiske tapet i inntektsevne (jf. Prop. 130 L (2010–2011), kapittel 13).

ETTEROPPGJØR

Komiteen viser til at det legges opp til etteroppgjør uten hensyn til skyld, som forutsatt i Prop. 130 L (2010–2011), tilsvarende som i dagens AFP, at det legges opp til størst mulig grad av automatiserte løsninger og at det ikke skal påløpe foreldelse mens en klage- eller ankesak er til behandling. Komiteen støtter regjeringens forslag.

Automatiserte løsninger er en forutsetning for at det foreslåtte opplegget for etteroppgjør skal fungere på en måte som understøtter målet om at så mange mottakere av uføretrygd som mulig, oppmuntres til å utnytte sin restarbeidsevne. Komiteen viser til Dokument nr. 15:104 (2013–2014) om nedleggelse av Prosjekt I i IKT-moderniseringsprogrammet for Arbeids- og velferdsetaten. Statsråden viser der til brev av 15. november 2013 til Arbeiderpartiets stortingsgruppe ved behandlingen av statsbudsjettet for 2014 om at utviklingsaktivitetene knyttet til uførereformen i sin helhet er lagt til linjen som en organisatorisk endring, som ikke vil få konsekvenser for gjennomføring av uførereformen innen 1. januar 2015.

OPPHEVING AV BESTEMMELSEN OM UFØRETRYGD TIL HJEMMEARBEIDENDE EKTEFELLE

Komiteen viser til at forslag om å oppheve bestemmelsen om uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle, er en oppfølging av vurderingene i Prop. 130 L (2010–2011). Endringen vil føre til at alle som fremsetter krav om uføretrygd, vurderes i forhold til de inntektsmulighetene de har i det ordinære arbeidslivet. Dagens regler baseres i stor grad på kjønn, med tilhørende fare for forskjellsbehandling, og gjør det vanskeligere for gifte, hjemmearbeidende kvinner enn andre å få innvilget uførepensjon og oppnå en høy uføregrad. Komiteen viser dessuten til at dette gjelder et svært lite antall personer og støtter regjeringens forslag.

ØVRIGE ENDRINGER I BESTEMMELSER OM UFØRETRYGD MV.

Komiteen viser til proposisjonen, der det foreslås noen nødvendige tilpasninger til ny uføretrygd i regelverket for sykepenges, samt enkelte hensiktsmessige presiseringer og opprettinger av feil i vedtatt endringslov, og har ingen merknader.

4.2 Gjenlevendetillegg til uføretrygd

4.2.1 Innledning

Det foreslås her regler for et gjenlevendetillegg i uføretrygden. Dette er en videreføring av dagens regler om uførepensjon til gjenlevende ektefelle tilpasset ny uføretrygd.

I Prop. 130 L (2010–2011) ble det foreslått at det i ny uføretrygd ikke skal gis gjenlevendefordeler som en del av uføretrygden. Det ble videre foreslått at personer som har fått innvilget uførepensjon med gjenlevendefordeler etter dagens regler, skal få videreført disse fordelene som et eget tillegg til uføretrygden. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Innst. 80 L (2011–2012). Stortinget har ikke tatt stilling til hvilke regler som skal gjelde for nye tilfeller av uføre som er gjenlevende etter at ny uføretrygd er innført.

Som en del av pensjonsreformen skal folketrygdens ytelser til gjenlevende ektefeller utredes. Før det er bestemt hvordan ytelsene til gjenlevende skal være i fremtiden, er det nødvendig å tilpasse dagens regelverk som følge av ny uføretrygd.

4.2.2 Departementets forslag

MIDLERTIDIG VIDEREFØRING AV GJENLEVENDEFORDEL SOM ET TILLEGG TIL NY UFØRETRYGD

Det foreslås at bestemmelsen i § 17-11 om at man ikke har rett til ytelser til gjenlevende ektefelle dersom man har rett til uførepensjon, videreføres for ny uføretrygd.

UTFORMING AV GJENLEVENDETILLEGGET

Det foreslås at gjenlevendetillegget beregnes som summen av 50 pst. av egen og avdødes uføretrygd, der også avdødes uføretrygd beregnes med gjenlevendes trygdetid og sivilstand, fratrukket egen uføretrygd. Tillegget skal likevel ikke være lavere enn differansen mellom den avdødes minstestytelse beregnet med avdødes trygdetid og den gjenlevendes egen uføretrygd. Dersom avdøde hadde rett på en høyere minstestytelse som ung ufør etter § 12-13 tredje ledd, legges denne til grunn som avdødes minstestytelse. I beregningen av avdødes minstestytelse legges likevel gjenlevendes sivilstand alltid til grunn.

Uføre som har arbeidsinntekt over inntektsgrensen, får uføretrygden redusert etter § 12-14. Det foreslås at gjenlevendetillegget reduseres på tilsvarende måte ved at tillegget multipliseres med forholdet mellom den reduserte uføretrygden og uføretrygden uten inntektsreduksjon.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-18.

FASTSETTING AV AVDØDES UFØRETRYGD

Det foreslås at avdødes uføretrygd fastsettes som den ugraderte uføretrygden avdøde ville ha fått, dersom vedkommende på dødstidspunktet hadde fått rett til uføretrygd, eller den ugraderte uføretrygden som den avdøde mottok. Det foreslås videre at dersom den avdødes trygdetid var fastsatt etter § 12-12 tredje ledd andre punktum, skal den fastsettes på nytt dersom det fastsettes et nytt uføretidspunkt. Se forslag til endringsloven § 12-18 tredje ledd.

Videre foreslås det at avdødes uføretrygd skal beregnes som 66 pst. av et særskilt fastsatt beregningsgrunnlag (begrenset opp til 6 G) i tilfeller der avdøde var 67 år eller eldre på dødstidspunktet. Ved fastsettelsen av dette beregningsgrunnlaget legges den avdødes sluttpoengtall til grunn. Opptjening til og med kalenderåret før dødsfallet regnes med. Beregningsgrunnlaget skal fastsettes som den inntekt som gir dette sluttpoengtallet, begrenset opp til 6 G. Se forslag til endringsloven § 12-18 fjerde ledd.

Det foreslås at dersom avdøde var yngre enn 67 år og mottok full alderspensjon på dødstidspunktet, kan beregningsgrunnlaget til avdøde fastsettes på tilsvarende måte som når avdøde var 67 år eller eldre. Se forslag til endringsloven § 12-18 femte ledd.

Det foreslås at avdødes uføretrygd avledes av avdødes sluttpoengtall, på samme måte som for avdøde som var 67 år eller eldre på dødstidspunktet. Se forslag til endringsloven § 12-18 sjette ledd.

TIDSBEGRENSNING AV TILLEGGET

Det foreslås at det nye gjenlevendetillegget tidsbegrenses for den enkelte til fem år, det vil si at en

person som får innvilget et slikt tillegg har rett til å beholde det i inntil fem år.

Det vises til lovforslaget, endringsloven § 12-18.

Det presiseres at det foreslåtte gjenlevendetillegget kun gjelder nye tilfeller. De som har fått innvilget uførepensjon med gjenlevendefordeler før ny uføretrygd trer i kraft, skal få konvertert gjenlevendefordelen som et eget tillegg. Slike tillegg er ikke tidsavgrenset.

4.2.3 *Ikrafttredelse og overgangsregler*

Det foreslås at det nye gjenlevendetillegget trer i kraft samtidig med ny uføretrygd og skal gjelde for nye tilfeller. Nye tilfeller betyr personer som blir uføre og/eller at ektefellen dør etter innføringen av ny uføretrygd.

For personer som er uføre og gjenlevende ektefelle før innføringen av ny uføretrygd, skal gjenlevendefordelen konverteres som et eget tillegg til uføretrygden.

4.2.4 *Økonomiske og administrative konsekvenser*

Med forslaget til nytt gjenlevendetillegg ville anslagsvis 50 pst. av søkerne fått et gjenlevendetillegg. Det foreslåtte tillegget vil utgjøre anslagsvis 30 700 kroner i gjennomsnitt. Med en årlig tilstrømming av 700 nye søknader kan helårseffekten av utgiftene til gjenlevendetillegg anslås til 10,7 mill. kroner (når vi ser bort fra avgang) og de totale utgiftene til nye gjenlevende kan anslås til 16,1 mill. kroner i 2016.

Hvis dagens regler hadde blitt videreført, ville helårseffekten av økt uførepensjon til nye gjenlevende vært 23,9 mill. kroner årlig (når vi ser bort fra avgang) og de totale utgiftene til nye gjenlevende vært 35,8 mill. kroner i 2016. Samlet vil derfor utgiftene til det foreslåtte gjenlevendetillegget bli lavere enn utgiftene med en videreføring av dagens gjenlevendefordel.

Det antas at forslaget til nytt gjenlevendetillegg ikke vil føre til nevneverdig merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten. Sammenliknet med en videreføring av dagens beregningsregler for gjenlevendefordelen parallelt med innføringen av ny uføretrygd, er gjenlevendetillegget som foreslås enklere og vil ha mindre administrative konsekvenser.

4.2.5 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til Stortingets vedtak i endringsloven om at det i ny uføretrygd ikke lenger skal gis gjenlevendefordeler som en del av uføretrygden. Gjenlevendefordeler på tidspunktet for overgang fra uførepensjon til ny uføretrygd videreføres som et eget tillegg til uføretrygden. Komiteen

viser videre til at det som en del av pensjonsreformen skal foretas en utredning av folketrygdens ytelser til gjenlevende ektefeller, men at denne utredningen ennå ikke foreligger, og at det derfor vil ta tid før nødvendige lovvedtak er på plass. Komiteen merker seg at regjeringen derfor foreslår en midlertidig videreføring av en gjenlevendefordel til uføretrygden, som tilstås den enkelte for en periode på fem år.

Komiteen har merket seg at en del av høringsinstansene har påpekt at forslaget til regler for beregning av fremtidig midlertidig gjenlevendefordel vil gi lavere ytelser enn dagens regler. Komiteen viser til proposisjonen, der det fremgår at det foreslåtte tillegget blir lavere for mange kombinasjoner av avdødes og gjenlevendes tidligere inntekt, men at dette hovedsakelig gjelder i de tilfeller hvor gjenlevende har hatt tidligere inntekt over 6 G og dessuten minst like høy inntekt som avdøde. Komiteen gir sin tilslutning til regjeringens forslag, men vil samtidig understreke betydningen av å få på plass nye, permanente regler så raskt som mulig.

4.3 Folketrygdens ytelser under opphold i institusjon under statlig ansvar og i anstalt under kriminalomsorgen

4.3.1 Innledning

I dette kapitlet foreslår departementet nye harmoniserte regler om reduksjon og bortfall av ytelser fra folketrygden under institusjonsopphold og straffegjennomføring.

Når personer som mottar ytelser fra folketrygden samtidig oppholder seg i helseinstitusjon under statlig eller fylkeskommunalt ansvar eller i en av kriminalomsorgens anstalter med fri kost og losji, skal ytelsen reduseres etter nærmere regler gitt i folketrygdloven. Begrunnelsen for disse reglene er at det ikke er rimelig at en pensjonist skal kunne motta uavkortede ytelser over lang tid samtidig som staten betaler for kost og losji. Ytelsen skal ikke reduseres ved opphold i somatiske sykehusavdelinger, fordi slike opphold er av kortere varighet.

Folketrygdens regler om reduksjon av ytelser under institusjonsopphold gjelder heller ikke ved opphold i kommunale sykehjem mv. Under slike opphold betaler den innlagte vederlag i henhold til forskrift 16. desember 2011 nr. 1349 om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester gitt med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven.

Som følge av innføring av ny uføretrygd og ny alderspensjon i folketrygden er det behov for endringer i regelverket for reduksjon av folketrygdens ytelser ved opphold i helseinstitusjon og under straffegjennomføring. Departementet gjør nærmere rede for bakgrunnen for endringsforslagene i punkt 5.1.2. I avsnitt 5.2 omtales gjeldende regler og forslag til lovendringer ved opphold i helseinstitusjoner, mens

avsnitt 5.3 omhandler opphold i en av kriminalomsorgens anstalter. Regler om unntak fra reduksjonsbestemmelsene er nærmere omtalt i avsnittene 5.4 og 5.5. I avsnitt 5.6 foreslås det en hjemmel for departementet til å gi forskrifter med utfyllende bestemmelser om blant annet beregningen av den reduserte ytelsen.

Endringene i folketrygdens regler om reduksjon av ytelser under institusjonsopphold eller under straffegjennomføring gjør det nødvendig med visse endringer i andre lover, som i dag henviser til reglene i folketrygden. Disse endringene er nærmere omtalt i avsnitt 5.7. Departementet redegjør nærmere for de økonomiske og administrative konsekvensene i avsnitt 5.8. Forslaget til ikrafttredelse og overgangsregler framgår av avsnitt 5.9.

4.3.2 Reduksjon av ytelser under institusjonsopphold

DEPARTEMENTETS FORSLAG

Institusjoner

Det foreslås at reduksjonsreglene skal gjelde for opphold i institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Dette samsvarer ikke fullt ut med dagens regler, men det er i dag ingen fylkeskommunale institusjoner innenfor spesialisthelsetjenesten. Med institusjoner under statlig ansvar menes også private institusjoner hvor det offentlige betaler for oppholdet, inkludert kost og losji.

Det foreslås også at opphold i somatiske sykehusavdelinger ikke skal medføre reduksjon i ytelser. Dette er en videreføring av dagens regler.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 første ledd, § 17-13 første ledd, § 18-8 første ledd, § 19-21 første ledd og § 20-22 første ledd og endringsloven § 12-19 første ledd.

Omregningstidspunkt

Det foreslås at det skal gis full ytelse i innleggelsesmåneden og de tre neste månedene. Deretter skal ytelsen reduseres i henhold til de foreslåtte reduksjonsreglene. Dette samsvarer med avkortingsreglene for arbeidsavklaringspenger og sykepengen.

Forslaget gjør det administrativt enklere for Arbeids- og velferdsetaten, samtidig som reglene harmoniseres og bidrar til likebehandling ved at omregning nå skal skje på et bestemt (felles) tidspunkt for alle mottakere, uavhengig av en forutgående vurdering av hvor lenge man tror vedkommende vil være på institusjonen.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 andre ledd, § 17-13 andre ledd, § 18-8 andre ledd, § 19-21 andre ledd og § 20-22 andre ledd og endringsloven § 12-19 andre ledd.

Omregningstidspunkt ved ny innleggelse

Dersom pensjonisten eller den uføretrygdede innen tre måneder etter utskrivningen blir innlagt på nytt i institusjon, foreslås det at redusert ytelse skal gis fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Dette samsvarer med dagens regler. Forslaget forutsetter at den forrige innleggelsen medførte redusert ytelse.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 fjerde ledd, § 17-13 fjerde ledd, § 18-8 sjette ledd, § 19-21 fjerde ledd, § 20-22 fjerde ledd og endringsloven § 12-19 fjerde ledd.

Når ytelsen begynner å løpe igjen

Det foreslås at ytelsen gis fullt ut igjen etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivningsmåneden, det vil si den ytelsen vedkommende mottok før den ble redusert (men oppjustert med eventuelle årlige reguleringer). Dette samsvarer med dagens regler i kapittel 3. For arbeidsavklaringspenger gis ytelsen fullt ut igjen fra og med dagen etter utskrivningsdagen. Denne forskjellen skyldes at arbeidsavklaringspenger gis per dag, mens pensjoner og ny uføretrygd gis per måned, jf. folketrygdloven § 22-10.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 fjerde ledd, § 17-13 fjerde ledd, § 18-8 sjette ledd, § 19-21 fjerde ledd og § 20-22 fjerde ledd og endringsloven § 12-19 fjerde ledd.

Beregning

Det foreslås i hovedsak samme reduksjonsregler for alle ytelser.

Uføretrygd

Den nye uføretrygden beregnes som 66 pst. av tidligere inntekt til forskjell fra dagens uførepensjon som består av grunnpensjon og tilleggspensjon/sært tillegg.

Det foreslås at redusert ytelse skal utgjøre 14 pst. av uføretrygden. Satsen erstatter 25 pst. av folketrygdens grunnbeløp og 10 pst. av tilleggspensjonen som gjelder i dag.

I tillegg foreslås det å videreføre dagens minstegaranti på 45 pst. av grunnbeløpet (38 360 kroner per 1. mai 2013), men at uføretrygden likevel ikke skal utgjøre mer enn vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser. Det vises til at minstegarantien er begrunnet i at uføretrygden på samme måte som uførepensjonen blir forholdsmessig redusert ved mindre enn 40 års trygdetid.

Uføre med tidligere inntekt under 5 ganger grunnbeløpet vil omfattes av minstegarantien på 45 pst. av grunnbeløpet, fordi dette gir en høyere ytelse enn det 14 pst. av uføretrygden gir i disse tilfellene.

Minstegarantien er lavere enn innslagspunktet for trygdeavgiften (39 600 kroner), slik at ytelsen vil være den samme før og etter skatt. For uføre med tidligere inntekt mellom 5 og 6 ganger grunnbeløpet vil hovedreglen gi en høyere ytelse enn minstegarantien.

Forslaget betyr samlet sett at dagens nivå på en redusert uføreytelse (etter skatt) blir om lag uendret.

Alderspensjon etter kapittel 20

Personer som er født i 1954 eller senere får sin pensjon helt eller delvis beregnet i ny alderspensjon hvor pensjonen består av inntektpensjon og eventuelt garantipensjon. Reglene for omregning av pensjon ved opphold på institusjon må derfor tilpasses til ny alderspensjon.

Det foreslås at redusert ytelse skal utgjøre 14 pst. av alderspensjonen. I tillegg foreslås det en minstegaranti på 22,5 pst. av garantipensjonen med høy sats, det vil si 37 790 kroner (per 1. mai 2013). Alderspensjonen skal likevel ikke utgjøre mer enn vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Alderspensjonister med 40 opptjeningsår med 5 ganger grunnbeløpet i inntekt får minstegarantien. Alderspensjonister med 40 opptjeningsår med inntekt mellom 5 og 7,1 ganger grunnbeløpet, får 14 pst. av inntektpensjonen. Alderspensjonister betaler ikke skatt for såpass lave ytelser, slik at den reduserte alderspensjonen vil være lik før og etter skatt.

Forslaget betyr samlet sett at dagens nivå på en redusert alderspensjon blir om lag uendret.

Pensjon til tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle, barnepensjon og alderspensjon etter kapittel 19

For pensjon til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier, barnepensjon og alderspensjon etter kapittel 19 vil beregningsmåten med pensjonskomponentene grunnpensjon og tilleggspensjon/sært tillegg fortsatt gjelde. Forslag til nye reduksjonsregler ved institusjonsopphold er også overførbart til disse pensjonsytelsene. Det er hensiktsmessig å harmonisere og forenkle de ulike avkortingsreglene i størst mulig grad.

For alderspensjon etter kapittel 19 foreslås det at den reduserte ytelsen skal utgjøre 14 pst. av ytelsen, dersom dette gir et høyere beløp enn minstegarantien. Mindestegarantien skal utgjøre 45 pst. av folketrygdens grunnbeløp, bortsett fra for alderspensjon etter kapittel 19, som under institusjonsopphold minst skal utgjøre 22,5 pst. av minste pensjonsnivå (høy sats), det vil si 37 790 kroner (per 1. mai 2013). Dagens nivå på den reduserte ytelse vil i stor grad videreføres. For ytelser til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier vil minstegarantien tilsvarende 45 pst. av folketrygdens grunnbeløp, alltid gi en

høyere ytelse enn 14 prosent-regelen. Det er derfor tilstrekkelig å gi en beregningsregel om minstegaranti for disse to gruppene.

Samme beregningsregler vil gjelde for barnepensjon i de tilfeller barnet har mistet begge foreldre. I de tilfeller barnet har mistet en av foreldrene skal redusert barnepensjon utgjøre 10 pst. av grunnbeløpet.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 andre ledd, § 17-3 andre ledd, § 18-8 tredje og fjerde ledd, § 19-21 andre ledd og § 20-22 andre ledd og endringsloven § 12-19 andre ledd.

4.3.3 Bortfall av ytelse under opphold i kriminalomsorgens anstalter

DEPARTEMENTETS FORSLAG

Anstalt under kriminalomsorgen

I forbindelse med straffegjennomføring foreslås det at reglene skal gjelde ved varetektsfengsling og ved utholdelse av straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen. Dette vil i praksis si fengsler der den innsatte har fri kost og losji. Dette samsvarer med dagens regler.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-12 første ledd første punktum, § 17-14 første ledd første punktum, § 18-9 første ledd, § 19-22 første ledd første punktum og § 20-23 første ledd første punktum og endringsloven § 12-20 første ledd første punktum.

Konsekvenser for ytelsen under straffegjennomføring i kriminalomsorgens anstalter

Det foreslås at det ikke gis rett til utbetaling av ytelse for den som sitter i varetekt, soner straff eller utholder særreaksjoner i anstalt under kriminalomsorgen.

Dette er i tråd med regelverket for arbeidsavklaringspenger og sykepenger. Forslaget innebærer en innstramming for pensjonister og uføretrygdede under straffegjennomføring, som etter dagens regler vil få ytelsen redusert på linje med opphold i institusjon.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-12 første ledd første punktum, § 17-14 første ledd første punktum, § 18-9 første ledd, § 19-22 første ledd første punktum og § 20-23 første ledd første punktum og endringsloven § 12-20 første ledd første punktum.

Konsekvenser for ytelsen under straffegjennomføring utenfor kriminalomsorgens anstalter

Det foreslås at forslaget om stans av ytelse ved straffegjennomføring ikke skal gjelde når straff gjennomføres utenfor kriminalomsorgens anstalter. Etter dagens regler for arbeidsavklaringspenger gis ytelsen ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjen-

nomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom dersom vilkårene for arbeidsavklaringspenger for øvrig er oppfylt. Likeledes gjelder dette ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg. I slike tilfeller vil den straffedømte ikke sone straffen i kriminalomsorgens anstalter (fengsel) og således ikke få kost og losji dekket av staten, men bo hjemme mens straffen gjennomføres. Det foreslås at tilsvarende skal gjelde for pensjonsytelsene og uføretrygd.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-12 tredje ledd, § 17-14 tredje ledd, § 18-9 tredje ledd, § 19-22 tredje ledd og § 20-23 tredje ledd og endringsloven § 12-20 tredje ledd.

Tidspunkter for stans og gjenopptak av ytelse

Det foreslås at det skal gis ytelse etter lovens vanlige bestemmelser i innsettelsesmåneden og i den påfølgende måned. Deretter skal ytelsen stanses. Personer som soner kortere tid vil dermed beholde ytelsene sine. Dette samsvarer med reglene i dag.

Det foreslås at ytelsene skal kunne gis igjen etter lovens vanlige bestemmelser fra og med kalendermåneden vedkommende blir løslatt, det vil si den ytelsen vedkommende mottok før den falt bort (men oppjustert med eventuelle årlige reguleringer). Dette samsvarer med dagens regler.

Fra 1. januar 2011 ble det innført regler om fleksibelt og nøytralt uttak av alderspensjon i folketrygden. Departementet vil vurdere om det er behov for å foreslå tilpasninger i reglene om nøytralt fleksibelt uttak av alderspensjon ved institusjonsopphold og under straffegjennomføring.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-12 første og andre ledd, § 17-14 første og andre ledd, § 18-9 første og andre ledd, § 19-22 første og andre ledd og § 20-23 første og andre ledd og endringsloven § 12-20 første og andre ledd.

4.3.4 Særregler ved forsørging

DEPARTEMENTETS FORSLAG

Forsørging av ektefelle og barn – institusjonsopphold

Det foreslås at personer som forsørger ektefelle og/eller barn under opphold i institusjon, ikke skal få ytelsen redusert. Dette samsvarer med reglene for arbeidsavklaringspenger og vil være forenklende for etaten.

Det presiseres at unntak fra reduksjon ved forsørging av ektefelle skal gjelde for mottakere av uføretrygd etter kapittel 12 og alderspensjon etter kapittel 19 og 20. En slik regel vil ikke være aktuell for mottakere av barnepensjon, ytelse til tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle.

Det må stilles krav om faktisk forsørging. Det vises til proposisjonens kapittel 5.4.4.1 der det gjøres nærmere greie for hva som menes med faktisk forsørging og selvforsørget.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 tredje ledd, § 17-13 tredje ledd, § 19-21 tredje ledd og § 20-22 tredje ledd og endringsloven § 12-20 tredje ledd.

Forsørging av ektefelle og barn – kriminalomsorgens anstalter

Det foreslås at personer som utholder straff i kriminalomsorgens anstalter og som forsørger barn, likevel skal ha rett til delvis utbetalt ytelse under straffegjennomføringen. Det foreslås at ytelsen skal utbetales med 50 pst. når den innsatte forsørger barn.

Det er noe usikker på om en slik ordning er tilstrekkelig treffsikker når det gjelder å skåne barna for de økonomiske belastninger som foreldres soning i fengsel kan påføre. Departementet vil vurdere om det kan være andre ordninger som bedre kan sikre barna god forsørging, selv om den ene forelderen utholder straffesanksjoner i fengsel.

Det foreslås at det ikke gis unntak ved forsørging av ektefelle.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-12 første ledd andre punktum, § 17-14 første ledd andre punktum, § 19-22 første ledd andre punktum og § 20-23 første ledd andre punktum og endringsloven § 12-20 første ledd andre punktum.

4.3.5 Særregler ved faste og nødvendige utgifter

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

Faste og nødvendige utgifter til bolig – institusjonsopphold

Det foreslås at Arbeids- og velferdsetaten skal kunne bestemme at ytelsene ikke skal reduseres eller reduseres mindre ved faste og nødvendige utgifter til bolig under opphold i institusjon og er en videreføring av dagens bestemmelser. Forslaget innebærer allikevel en klar avgrensning mot andre utgifter enn boligutgifter. Forslaget om å begrense unntaksregelen til kun boligutgifter, er imidlertid i det alt vesentlige i tråd med gjeldende praksis.

Arbeids- og velferdsetaten bør foreta en konkret vurdering av hvor mye ytelsen skal reduseres. Det er lagt vekt på i størst mulig grad å videreføre dagens unntaksbestemmelse ved faste og nødvendige utgifter.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 16-11 tredje ledd, § 17-13 tredje ledd, § 18-8 femte ledd, § 19-21 tredje ledd og § 20-22 tredje ledd og endringsloven § 12-19 tredje ledd.

Faste og nødvendige utgifter til bolig – kriminalomsorgens anstalter

Det foreslås at ytelsene faller bort for personer under straffegjennomføring selv om vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig. Dette er i tråd med dagens regler for arbeidsavklaringspenger.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven §§ 16-12, 17-14, 18-9, 19-22 og 20-23 og endringsloven § 12-20.

4.3.6 Forskriftshjemmel

Det foreslås at det gis hjemler til å gi regler om anvendelsen av de aktuelle bestemmelsene i forskrift, herunder videreføring av dagens forskriftshjemmel i § 3-27 om at departementet kan bestemme at reduksjon skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner, og gjøre unntak for visse institusjoner og bestemte persongrupper.

4.3.7 Lovtekniske justeringer

Det vises til proposisjonens kapittel 5.7 der det redegjøres for de lovtekniske endringene.

4.3.8 Økonomiske og administrative virkninger

De foreslåtte endringene vil, for personer som oppholder seg på institusjon, gi om lag de samme ytelsene som i dag. Personer som er under straffegjennomføring eller i varetekt vil med forslaget ikke ha rett på en ytelse, med mindre de forsørger barn. Da utbetales det 50 pst. av ytelsen.

Det antas at endringene på grunn av overgangsreglene ikke vil få store budsjettmessige konsekvenser på kort sikt. Det anslås at det er flere pensjonsmottakere som oppholder seg i straffeinstitusjoner enn i helseinstitusjon under statlig ansvar. Forslaget om at innsatte ikke skal ha rett på en (redusert) ytelse, vil derfor antakelig gi en større innsparing enn merutgiftene knyttet til forslaget om en noe lengre tid med ureduert ytelse for personer med opphold i institusjon. På lengre sikt vil endringene dermed kunne gi en innsparing.

Administrativt vil forslagene være forenklede for etaten og antas derfor å medføre administrative innsparinger på sikt.

4.3.9 Ikrafttredelse og overgangsregler

Det foreslås at de nye reglene trer i kraft samtidig med ny uføretrygd i folketrygden, etter planen 1. januar 2015.

Pensjonister som per 31. desember 2014 får redusert ytelsen på grunn av opphold i institusjon under statlig ansvar, skal i utgangspunktet fortsatt få ytelsen regulert etter gamle regler. Det vil kunne bli administrativt krevende og innebære store kostnader forbundet med to parallelle regelsett. Det foreslås

derfor at personer som er innlagt i institusjon per 31. desember 2014 blir omfattet av nye regler, men at de likevel vil få minst det samme i ytelse (nominelt) som de ville fått etter gamle regler.

Pensjonister som er under straffegjennomføring eller i varetekt vil med det nye forslaget ikke ha rett til å få ytelsen utbetalt. Det foreslås imidlertid overgangsbestemmelser som sikrer at personer som er innsatt i en av kriminalomsorgens anstalter på ikraft-tredelsestidspunktet, får utbetalt en (reduisert) ytelse ut soningen som minst tilsvarer ytelsen (nominelt) som de ville ha fått etter gamle regler.

Det gis forskrifter med overgangsregler for personer som per 31. desember 2014 er innlagt i institusjon eller innsatt i en av kriminalomsorgens anstalter.

Det vises til lovforslaget, avsnitt XXII nr. 2.

4.3.10 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til proposisjonen, der det fremgår at folketrygdloven i dag har forskjellige regler for reduksjon i ytelser under opphold i institusjon og i kriminalomsorgens anstalter. Det er dessuten ulike regler med henhold til beregningsmåte, omregningstidspunkt, unntak ved forsørgeransvar og faste utgifter og konsekvenser ved straffegjennomføring for ulike ytelser. I flere av bestemmelsene er beregningsreglene knyttet til grunnpensjon og tilleggspensjon. Eksisterende regler kan derfor ikke benyttes for ny uføretrygd og ny alderspensjon.

Komiteen støtter regjeringens intensjoner om mest mulig ensartede regler for alle ytelser, når det gjelder innleggelse i institusjon, herunder at det skal gis full ytelse i innleggelsesmåneden og de tre neste månedene, slik dagens regler er for arbeidsavklaringspenger og sykepenger. Komiteen har også merket seg at forslagene medfører at reduksjonen i ytelsene stort sett videreføres på dagens nivå, men at det foreslås en endring i særreglene for forsørgelse fra dagens tillegg for forsørgelse til en ny regel om at det ikke lenger skal foretas reduksjon i ytelsen. Komiteen gir sin tilslutning til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til høringsvar fra Mental Helse til departementets høringsbrev av 31. januar 2014, der organisasjonen krever likebehandling av personer som er innlagt i somatiske og psykiatriske sykehusavdelinger. Disse medlemmer har forståelse for at slik forskjellsbehandling kan oppleves som diskriminerende og mener at dette spørsmålet bør utredes nærmere.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av å likebehandle personer som er innlagt i psykiatriske sykehusavdelinger med personer som er innlagt i somatiske sykehusavdelinger, slik at begge pasientgrupper fritas for reduksjon i sine ytelser fra folketrygden. Regjeringen bes om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte, med en vurdering av hel, eventuelt delvis likebehandling.»

Komiteen viser til at regjeringen foreslår en ny generell regel om at ytelser til tidligere familiepleier, gjenlevende ektefelle, barnpensjon, ny uføretrygd, alderspensjon etter kap. 19 og ny alderspensjon etter kap. 20, heretter skal inndras under opphold i kriminalomsorgens anstalter, slik det i dag gjelder for sykepenger og arbeidsavklaringspenger. Ytelsene foreslås utbetalt i innsettelsesmåneden og måneden etter, men med bibehold av 50 pst. av ytelsen når vedkommende forsørger barn. Ytelsene skal ikke inndras ved straffegjennomføring utenfor kriminalomsorgens anstalter. Komiteen merker seg at det fortsatt skal tas hensyn til personer i institusjon som har nødvendige utgifter til bolig, men at det ikke skal tas hensyn til faste og nødvendige utgifter til bolig for personer i kriminalomsorgens anstalter, slik det i dag er for arbeidsavklaringspenger.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, støtter regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om at ytelser til tidligere familiepleier, gjenlevende ektefelle, barnpensjon, ny uføretrygd, alderspensjon etter kapittel 19 og ny alderspensjon etter kapittel 20 skal likestilles med sykepenger og arbeidsavklaringspenger og falle bort ved straffegjennomføring i en av kriminalomsorgens anstalter. Disse medlemmer viser til regjeringens begrunnelse, som er likebehandling av pensjonister og yrkesaktive, og mener at det er et relevant argument. Disse medlemmer viser samtidig til at flere av høringsinstansene til departementets høringsbrev av 31. januar 2014, har påpekt at disse ytelsene er opptjente rettigheter, uavhengig av de handlingene som har ført til straffereaksjonen. Disse medlemmer vil, etter en samlet vurdering av de ulike argumentene, gå imot regjeringens forslag på dette punktet.

4.4 Minste pensjonsnivå for pensjonist som lever sammen med en som mottar uføretrygd

4.4.1 Innledning

Det foreslås her endringer i folketrygdloven § 19-8 og gjelder minste pensjonsnivå for personer som lever sammen med en som mottar uføretrygd.

4.4.2 Departementets forslag

Det foreslås at alderspensjonister som lever sammen med en som mottar uføretrygd, skal ha rett til minste pensjonsnivå med ordinær sats.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 19-8 tredje og fjerde ledd.

Som en konsekvens av forslaget foreslås det en justering av forskriftshjemmelen i folketrygdloven § 3-3 åttende ledd. I henhold til denne bestemmelsen kan departementet gi forskrifter om beregning av særtillegg og om minste samlede pensjonsnivå til ektepar når den ene ektefellen har uførepensjon og den andre har alderspensjon. Det foreslås at forskriftshjemmelen begrenses til å gjelde beregning av særtillegg.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 3-3 åttende ledd.

4.4.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget berører bare personer som har alderspensjon beregnet etter folketrygdloven kapittel 19 som fases ut over tid, og som lever sammen med en som mottar uføretrygd. Personer som vil få alderspensjon etter kapittel 20, blir ikke berørt fordi satsen for minstepensjonen (garantipensjonen) er felles for alle gifte/samboende. Forslaget vil derfor ha midlertidige budsjettvirkninger.

Fordi det er en liten gruppe som omfattes, påvirkes folketrygdens utgifter relativt lite av forslaget, og det anslås at forslaget vil føre til at folketrygdens utgifter øker med 11–12 mill. kroner i 2015. Utgiftene vil deretter gradvis reduseres fordi nye opptjeningsregler i folketrygden (kapittel 20) fases gradvis inn fra 2016.

Forslaget vil innebære en forenkling av regelverket og vil også gi noe lavere kostnader til systemtilpasninger enn en mer komplisert regel ville gjort.

4.4.4 Komiteens merknader

Komiteen viser til regjeringens forslag om endringer i minste pensjonsnivå for alderspensjonister som lever sammen med en person som mottar uføretrygd, fra lav sats til ordinær sats. Komiteen viser til at en videreføring av lav sats for disse alderspensjonistene ville gitt en utilsiktet nedgang i ytelse, og støtter regjeringens forslag.

4.5 Skjermingstillegget til uføres alderspensjon

4.5.1 Innledning

Det foreslås at uføre født fra og med 1948 ikke skal gis skjermingstillegg til alderspensjonen.

4.5.2 Departementets vurderinger og forslag

Det synes klart at uføre, selv uten skjermingstillegg til alderspensjonen, på kort sikt får en relativt god alderspensjon sammenliknet med den alderspensjonen de som ikke blir uføre får. Det foreslås på denne bakgrunn at uføre ikke skal gis skjermingstillegg ved overgang til alderspensjon. Uføre som har gått over på alderspensjon og har fått innvilget et skjermingstillegg, skal få beholde dette. Uføre i hvert årskull skal behandles likt. Det foreslås at loven endres slik at skjermingstillegget ikke gis til uføre født i årene 1948–1951. Forslaget har dermed ingen betydning for de som allerede mottar skjermingstillegg eller personer født i 1947 som får skjermingstillegg i løpet av 2014 eller januar 2015.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 19-9 a.

Selv om uføre på kort sikt får en god alderspensjon sammenliknet med de som ikke blir uføre, kan dette endres over tid. Det legges til grunn at uføres alderspensjon skal stå i et rimelig forhold til den alderspensjonen arbeidsføre får, og det kan derfor senere bli behov for å vurdere reglene for alderspensjon til uføre på nytt.

4.5.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utgiftene til skjermingstillegg anslås til 45 mill. kroner i 2013 og 79 mill. kroner i 2014, gitt gjeldende grunnbeløp. Forslaget om å avvikle skjermingstillegget for nye tilfeller fra og med 1948-kullet, vil ha budsjettvirkning fra og med februar 2015 og anslås å gi en innsparing i 2015 på 25 mill. kroner. Innsparingen vil øke til 272 mill. kroner i 2019, som er det første året med helårsvirkning for alle årskullene til og med 1951-kullet.

4.5.4 Komiteens merknader

Komiteen viser til Innst. 80 L (2011–2012) jf. Prop. 130 L (2010–2011). I proposisjonen foreslo daværende regjering Stoltenberg II, at uføres alderspensjon i utgangspunktet skulle levealdersjusteres etter samme regler som yrkesaktives alderspensjon, men at årskullene 1944–1951 fra 2011 skulle få en delvis skjerming for virkningen av levealdersjusteringen med 0,25 prosentpoeng fordi det knyttet seg usikkerhet til hvordan arbeidsføre ville tilpasse seg de nye reglene. I 2018 skulle det så vurderes hvordan skjermingen skulle videreføres, basert på arbeidsføres faktiske tilpasning til den nye levealdersjusteringen og utviklingen i antall uføre. Begrunnelsen fra

daværende regjering var at grunnlaget for en permanent regel var for spinkelt. Regjeringen Solberg foreslår nå, med utgangspunkt i Sundvolden-erklæringen, å oppheve ordningen med skjermingstillegg for uføre født fra og med 1948. Det innebærer at uføres alderspensjon heretter levealdersjusteres på samme måte som alderspensjonen til arbeidsføre.

Komiteen viser til Stortingets høring i saken, der Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) ber om at Stortinget opprettholder sitt tidligere vedtak om delvis skjerming og ny vurdering før 2018, da man på det tidspunktet vil ha bedre kunnskap om hvordan arbeidsføre faktisk tilpasser seg den nye levealdersjusteringen av alderspensjonen. LOPs begrunnelse er at uføre får en dobbelt ulempe ved at de har lavere inntekt enn yrkesaktive i tiden før alderspensjonering, samtidig som de er avskåret fra muligheten til å jobbe lenger for å motvirke effekten av levealdersjusteringen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, støtter de synspunktene LOP fremmet i høringen. Flertallet viser i den forbindelse til Stortingets vedtak 12. desember 2011, der Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ga sin tilslutning til regjeringen Stoltenberg II sitt forslag om delvis skjermingstillegg i alderspensjonen til uføre født 1947–1951, med ny vurdering i 2018. Flertallet støtter derfor ikke regjeringens forslag til endringer i folketrygdlovens § 19-9 a, overskrift og første ledd.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det ved behandlingen av Prop. 130 L (2010–2011) og nå synes å være bred enighet om det overordnede målet om at det er svært viktig at uføres alderspensjon skal stå i et rimelig forhold til arbeidsføres gjennomsnittlige alderspensjon.

Uenigheten synes derfor å dreie seg om hvorvidt det er ønskelig å gi et skjermingstillegg nå.

Disse medlemmer viser til at et mindretall av de arbeidsføre står i arbeid til etter fylte 67 år, mens uføre får opptjening til fylte 67 år og i tillegg et skjermingstillegg til alderspensjonen. Disse medlemmer mener dette ikke er forenlig med arbeidslinjen og kan ikke se at dette er en rimelig ordning når det synes klart at uføre får en relativt god alderspensjon sammenliknet med den alderspensjonen de som ikke blir uføre får.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I § 19-9 a gjøres følgende endringer:

Overskriften skal lyde:

§ 19-9 a. *Overgang fra uførepensjon til alderspensjon for personer født i 1944–1947*

§ 19-9 a første ledd første punktum skal lyde:

Personer som er født i 1944–1947 og som mottok uførepensjon ved fylte 67 år, får et tillegg til alderspensjonen.»

4.6 Lovtekniske og andre endringer i folketrygdloven og andre lover

4.6.1 Innledning

Det foreslås her nødvendige endringer i folketrygdloven og andre lover som følge av at uførepensjonen er vedtatt avløst av uføretrygd ved lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre).

De vedtatte endringene medførte at bestemmelser i folketrygdloven som er nødvendig for å beregne pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle, ble opphevet. Disse endringene skal etter planen tre i kraft fra 1. januar 2015. Inntil det er fastsatt nye regler for ytelser til gjenlevende ektefelle, herunder beregningsregler, er det nødvendig å videreføre de tidligere bestemmelsene. Det også foreslått andre lovtekniske endringer i folketrygdloven.

Det er også nødvendig å justere lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse, slik at gjeldende beregningsregler for avtalefestet pensjon blir videreført. Det samme gjelder for overgangsordningen i kapittel 4 i lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven).

Det foreslås at ordet «uførepensjon» erstattes av «uføretrygd» i en rekke lovbestemmelser.

Det foreslås også enkelte justeringer i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad for personar med kort butid i Noreg, samt en lovteknisk justering av bestemmelsen om sykepenger på grunnlag av dagpenger under arbeidsledighet.

Det vises til proposisjonens kapittel 8 der det er nærmere redegjort for disse endringene.

4.6.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at kapitlet omhandler nødvendige endringer i folketrygdloven og andre lover som følge av at uførepensjonen avløses av uføretrygd. Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

4.7 Endringer i lovgivningen om samordning av pensjons- og trygdeytelser

4.7.1 Forslag

Det foreslås her endringer i:

- lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser (samordningsloven),
- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner,
- lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for sivilpersoner og hjemmestyrkepersonell
- lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd.

Endringene skyldes omleggingen av uføreordningene i de lovfestede offentlige tjenstepensjonsordningene til nettoordninger, og innføringen av ny uføretrygd i folketrygden.

Samordningsloven omfatter fire hovedgrupper pensjonsordninger og trygder: folketrygden, personskadetrygdene (pensjon etter særlovgivningen om yrkesskadetrygd og krigspensjonering), de offentlige tjenstepensjonsordningene og ordninger som yter avtalefestet pensjon. Samordningsloven regulerer hvor mye samlet pensjon en person kan få samtidig fra to eller flere av de nevnte pensjons- og trygdeordningene. Det finnes også bestemmelser om samordning i lovgivningen om krigspensjonering og yrkesskadetrygd.

Det foreslås endringer i samordningslovens omfangsbestemmelser fordi uførepensjonen i de offentlige tjenstepensjonsordningene legges om til nettoppensjoner. Av samme grunn er det nødvendig med justeringer i reglene for samordning der en person har rett til pensjon fra flere tjenstepensjonsordninger og samordning av tjenstepensjon med personskadetrygd.

Personskadetrygdene er bruttopensjoner som skal samordnes med folketrygden, herunder i enkelte tilfeller med den nye uføretrygden. Videre vil det være bruttopensjoner fra tjenstepensjonsordningene som skal samordnes med uføretrygd fra folketrygden. Det gjelder alderspensjon før 67 år ved særaldersgrense og bruttobregnede enke- og enkemannspensjoner.

I tillegg foreslås det enkelte andre justeringer i samordningsloven, herunder opphevelse av bestemmelser om samordning av uførepensjon etter 67 år, utveksling av opplysninger mellom pensjons- og trygdeordninger, samt tekniske justeringer.

Det vil bli gitt forskrifter med overgangsregler for samordning av pensjoner som utbetales når endringene i lovgivningen om uføreytelsene i de offentlige tjenstepensjonsordningene, folketrygden og

lovgivningen om personskadetrygd trer i kraft. Et utkast til forskrift er sendt på høring 21. mars 2014.

Det vises til proposisjonens kapittel 11 der det er nærmere redegjort for forslagene til endringene når det gjelder:

- Justeringer av omfangsbestemmelsen i samordningsloven
- Samordning av tjenstepensjoner og av tjenstepensjon med personskadetrygd
- Samordning av personskadetrygd og tjenstepensjon med uførepensjon fra folketrygden
- Andre justeringer i samordningsloven.

4.7.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at omleggingen av uføreordningene i de lovfestede offentlige tjenstepensjonsordningene til nettoordninger og innføringen av ny uføretrygd i folketrygden krever endringer av bestemmelsene om samordning av pensjons- og trygdeytelser i diverse lover. Enkelte bestemmelser er ikke lenger relevante og foreslås opphevet. Noen høringsinstanser har påpekt at regelendringene, kombinert med at uføre heretter skal beskattes som lønns-mottakere, i mange tilfeller medfører en reduksjon i netto utbetalt ytelse, sammenlignet med dagens regler. Komiteen viser til at dette kun vil gjelde for nye tilfeller og støtter regjeringens forslag. Komiteen har videre merket seg at regjeringen vil vurdere videre noen av synspunktene som er fremkommet når det gjelder samordning av pensjoner til fraskilte uførepensjonister med etterlatterrettigheter i offentlig tjenstepensjon, samt for etterlatte med egen bruttoberegnet tjenstepensjon og uføretrygd.

4.8 Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover

4.8.1 Forslag

Innføring av netto uførepensjon i de offentlige tjenstepensjonsordningene medfører at det er nødvendig å justere bestemmelsene om beregning av enke- og enkemannspensjon når pensjonisten også har egen uførepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning.

Det foreslås en justering av bestemmelsene om beregning av tjenestetid ved enke- og enkemannspensjon. Videre foreslås det å oppheve bestemmelser som ikke lenger er aktuelle fordi uførepensjon skal avløses av alderspensjon senest ved 67 år. I tillegg foreslås det enkelte opprettinger i tjenstepensjonslovene.

Det er vedtatt nye regler for avkorting av uførepensjon ved arbeidsinntekt og om etteroppgjør. Det foreslås derfor enkelte presiseringer i reglene om etteroppgjør.

Det vises til proposisjonens kapittel 10 der det er nærmere redegjort for forslagene til endringene når det gjelder:

- Beregning av enke- og enkemannspensjon når pensjonisten har egen uførepensjon fra en tjenestepensjonsordning
- Beregning av tjenestetid ved enke- og enkemannspensjon
- Tilpasninger i reglene om beregning av alderspensjon ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon ved 67 år
- Opprettinger i lov om Statens pensjonskasse og andre lover
- Justeringer i reglene om etteroppgjør, herunder inndrivning og avregning av for mye utbetalt uførepensjon samt innhentning av opplysninger om inntekt.

4.9 Økonomiske og administrative konsekvenser. Ikrafttredelse

Forslagene gjelder i hovedsak justeringer av bestemmelser om ny uføretrygd som ble gitt ved lov 16. desember 2011, jf. Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre). Det vises til de ulike kapitlene i proposisjonen hvor de økonomiske og administrative konsekvensene av endringsforslagene er omtalt. Forslagene i proposisjonen vil ikke påvirke anslagene for de samlede økonomiske og administrative konsekvensene av ny uføretrygd i nevneverdig grad i forhold til anslagene som tidligere er presentert for Stortinget.

Stortinget har bestemt at ny uføretrygd i folketrygden og ny uførepensjon i de lovfestede offentlige tjenestepensjonsordningene skal tre i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

De vedtatte endringene i folketrygdloven og lov om Statens pensjonskasse mv. har ikke trådt i kraft og fremgår derfor av to endringslover. Det foreslås at endringene i de to endringslovene av lovtekniske hensyn skal tre i kraft straks. Det foreslås videre at øvrige endringer i proposisjonen her skal tre i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Det tas sikte på at alle endringer knyttet til innføring av ny uføretrygd i folketrygden og ny uførepensjon i de lovfestede offentlige tjenestepensjonsordningene skal tre i kraft fra 1. januar 2015.

4.9.1 Komiteens merknader

Komiteen viser til at det som følge av innføring av netto uførepensjon i de offentlige tjenestepensjonsordningene er nødvendig å justere bestemmelsene om enke- og enkemannspensjoner når pensjonisten også har egen uførepensjon fra en offentlig tjenestepensjonsordning. Videre foreslås

det justering av bestemmelsene om beregning av tjenestetid ved enke- og enkemannspensjon, opphevelse av bestemmelser som ikke lenger er aktuelle, samt enkelte opprettinger i tjenestepensjonslovene. I tillegg foreslås regler om etteroppgjør i samsvar med de foreslåtte tilpasningene for uføretrygd fra folketrygden. Komiteen viser til proposisjonen og har ingen ytterligere merknader.

5. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) § 12-8 blir § 12-9 og skal lyde:

§ 12-9 Fastsetting av inntekt før og etter uførhet

Inntekt før uførhet fastsettes på grunnlag av pensjonsgivende inntekt, se § 3-15, i de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet, se § 12-8. Gjennomsnittlig inntekt i de tre beste inntektsårene legges til grunn. Den pensjonsgivende inntekten som en arbeidstaker har i en deltidsstilling, omregnes til en årsinntekt i full stilling. For kalenderår med både næringsinntekt og inntekt som arbeidstaker, skal inntekten som arbeidstakeren har i en deltidsstilling, likevel ikke omregnes til full stilling. Inntekt for hvert kalenderår skal ikke settes lavere enn 3,4 ganger grunnbeløpet. For medlemmer som fyller vilkårene for rett til minsteytelse som ung ufør, se § 12-13 tredje ledd, skal inntekt for hvert kalenderår ikke settes lavere enn 4,5 ganger grunnbeløpet.

Det skal ses bort fra år da et medlem har fått pensjonsopptjening på grunnlag av omsorgsarbeid etter folketrygdloven § 3-16 eller 20-8 dersom dette er til fordel for vedkommende. Året før og året etter slike år anses da å følge umiddelbart etter hverandre.

For arbeidstakere som har ett eller flere arbeidsforhold, skal inntekt før uførhet fastsettes med grunnlag i arbeidstakerens stillingsandel på tidspunktet medlemmet har rett til å få utbetalt uføretrygden fra (virkningstidspunktet) omregnet til en årsinntekt i full stilling dersom det er gunstigere for vedkommende. Arbeidsforholdet må være dokumentert med arbeidsavtale som inneholder en klart angitt stillingsandel og startdato.

Inntekt etter uførhet fastsettes til den inntekt han eller hun forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne.

Inntekt før og etter uførhet justeres i samsvar med endringer i grunnbeløpet.

Som inntekt etter paragrafen her regnes all pensjonsgivende inntekt, se § 3-15.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om fastsetting av inntekt før og etter uførhet, herunder om at visse inntekter ikke skal medregnes.

Forslag 2

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I § 19-9 a gjøres følgende endringer:

Overskriften skal lyde:

§ 19-9 a. Overgang fra uførepensjon til alderspensjon for personer født i 1944–1947

§ 19-9 a første ledd første punktum lyde:

Personer som er født i 1944–1947 og som mottok uførepensjon ved fylte 67 år, får et tillegg til alderspensjonen.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av å likebehandle personer som er innlagt i psykiatriske sykehusavdelinger med personer som er innlagt i somatiske sykehusavdelinger, slik at begge pasientgrupper fritas for reduksjon i sine ytelser fra folketrygden. Regjeringen bes om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte, med en vurdering av hel, eventuelt delvis likebehandling.

6. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding til romertall I–XIII, XV–XIX, XXI og XXII fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven, lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (tilpasninger til ny uføretrygd i folketrygden og ny uførepensjonsordning for offentlig tjenestepensjon)

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 3 nr. 4 første ledd første punktum skal lyde:

Får den skadede fri kur og pleie i institusjon *under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, ytes stønad med uforandret beløp til* og med *den tredje kalendermåneden* etter den *måneden* forpleiningen tok til.

§ 3 nr. 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og andre ledd gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.

§ 3 nr. 4 nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir nye fjerde, femte og sjette ledd.

§ 13 tolvte ledd første punktum skal lyde:

Får enken fri kur og pleie i institusjon *under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, ytes stønad med uforandret beløp til* og med *den tredje kalendermåneden* etter den *måneden* da forpleiningen tok til.

§ 13 tolvte ledd fjerde punktum og nytt femte punktum skal lyde:

For øvrig gjelder bestemmelsene i § 3 nr. 4 *fjerde og sjette ledd* tilsvarende. *Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.*

§ 15 niende ledd skal lyde:

Til barn som får fri kur og pleie i *institusjon under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, skal pensjonen etter utløpet av den tredje kalendermåneden etter den måneden da forpleiningen tok til, utgjøre 37 prosent av barnepensjonen utenfor institusjon og ikke mindre enn 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Barnepensjon til søsken av*

barn i institusjon skal omregnes og ytes med det beløp som vedkommende søsken ville få om de alene var berettiget til barnepensjon. Bestemmelsen i § 3 nr. 4 *sjette* ledd gjelder tilsvarende. *Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.*

§ 18 nr. 1 første ledd skal lyde:

Dersom *det ytes* invalidepensjon etter denne lov og pensjon fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, skal den delen av tilleggspensjonen som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i *invalidepensjonen*. Er pensjonsgivende inntekt i folketrygden større enn invalidens fulle krigspensjon tillagt 50 prosent, skal fradragsbeløpet svare til tilleggspensjon beregnet på grunnlag av fullpensjonen tillagt 50 prosent. *For øvrig gjelder lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser 6. juli 1957 nr. 26 (samordningsloven) § 24.*

§ 18 nr. 1 andre ledd oppheves.

§ 18 nr. 1 nåværende tredje ledd blir andre ledd og skal lyde:

Dersom det ytes invalidepensjon etter denne lov og arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 18 nr. 1 nåværende fjerde ledd og femte ledd blir tredje og fjerde ledd.

§ 18 nr. 1 nåværende sjette ledd blir femte ledd og skal lyde:

Dersom det ytes enkepensjon etter denne lov og arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, gjelder *tredje ledd* første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 18 nr. 1 nåværende sjuende ledd blir sjette ledd.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for sivilpersoner og hjemmestyrkepersonell gjøres følgende endringer:

§ 6 nr. 4 første ledd første punktum skal lyde:

Får den skadede fri kur og pleie i institusjon *under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, ytes stønad med uforandret beløp* til og med *den tredje kalendermåned* etter den *måneden* forpleiningen tok til.

§ 6 nr. 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og andre ledd gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.

§ 6 nr. 4 nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir nye fjerde, femte og sjette ledd.

§ 17 nr. 3 åttende ledd første punktum skal lyde:

Får enken fri kur og pleie i institusjon *under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, ytes stønad med uforandret beløp* til og med *den tredje kalendermåned* etter den *måneden* da forpleiningen tok til.

§ 17 nr. 3 åttende ledd fjerde punktum og nytt femte punktum skal lyde:

For øvrig gjelder bestemmelsene i § 6 nr. 4 *fjerde og sjette* ledd tilsvarende. *Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.*

§ 19 niende ledd skal lyde:

Til barn som får fri kur og pleie i institusjon *under statlig ansvar, eller i anstalt under kriminalomsorgen, skal pensjonen etter utløpet av den tredje kalendermåned etter den måned da forpleiningen tok til, utgjøre 37* prosent av barnepensjonen utenfor institusjon og ikke mindre enn 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Barnepensjon til søsken av barn i institusjon skal omregnes og ytes med det beløp som vedkommende søsken ville få om de alene var berettiget til barnepensjon. *Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.*

§ 23 nr. 1 første ledd skal lyde:

Dersom *det ytes* invalidepensjon etter denne lov og pensjon fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, skal den delen av tilleggspensjon som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i invalidepensjon etter nærværende lov. Er pensjonsgivende inntekt i folketrygden større enn invalidens fulle krigspensjon tillagt 50 prosent, skal fradragsbeløpet svare til tilleggspensjon beregnet på grunnlag av fullpensjonen tillagt 50 prosent. *For øvrig gjelder samordningsloven § 24.*

§ 23 nr. 1 andre ledd oppheves.

§ 23 nr. 1 nåværende tredje ledd blir andre ledd og skal lyde:

Dersom det ytes invalidepensjon etter denne lov og arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 23 nr. 1 nåværende fjerde og femte ledd blir henholdsvis tredje og fjerde ledd.

§ 23 nr. 1 nåværende sjette ledd blir femte ledd og skal lyde:

Dersom det ytes enkepensjon etter denne lov og arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, gjelder tredje ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 23 nr. 1 nåværende sjuende ledd blir sjette ledd.

III

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn § 4 nr. 3, § 16 nr. 1 bokstav e og § 29 nr. 2 første punktum skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

IV

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 24 femte ledd oppheves.

Nåværende § 24 sjette og sjuende ledd blir femte og sjette ledd.

§ 24 a sjette ledd tredje punktum oppheves.

§ 33 tredje ledd siste punktum skal lyde:

Ellers skal den tjenestetiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn, men ikke utover 67 år.

§ 35 skal lyde:

Dersom den gjenlevende ektefellen samtidig har alders- eller uførepensjon fra Pensjonskassen eller fra en annen tjenstepensjonsordning, skal enke- eller enkemannspensjonen fra Pensjonskassen reduseres etter bestemmelsene her.

Har den gjenlevende ektefellen alderspensjon, skal pensjonene ikke overstige et beløp som svarer til 60 prosent av summen av den gjenlevendes og den avdødes alderspensjoner. Avdødes alderspensjon regnes av samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som er lagt til grunn for enke- eller enkemannspensjonen. Det overskytende beløpet skal gå til fradrag i enke- eller enkemannspensjonen.

Har den gjenlevende ektefellen uførepensjon, skal enke- eller enkemannspensjonen utgjøre det beløpet som framkommer etter annet ledd når en benytter en beregnet alderspensjon for den gjenlevende ektefellen med samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som uførepensjonen. Dersom uførepensjonen er gradert, skal den beregnede alderspensjonen graderes tilsvarende.

V

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 8 a femte ledd oppheves.

Nåværende § 8 a sjette og sjuende ledd blir femte og sjette ledd.

§ 8 b sjette ledd tredje punktum oppheves.

§ 16 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Ellers skal den tjenestetiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen, legges til grunn, men ikke utover 67 år.

§ 18 skal lyde:

Dersom den gjenlevende ektefellen samtidig har alders- eller uførepensjon fra pensjonsordningen eller fra en annen tjenstepensjonsordning, skal enke- eller enkemannspensjonen fra pensjonsordningen reduseres etter bestemmelsene her.

Har den gjenlevende ektefellen alderspensjon, skal pensjonene ikke overstige et beløp som svarer til 60 prosent av summen av den gjenlevendes og den avdødes alderspensjoner. Avdødes alderspensjon regnes av samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som er lagt til grunn for enke- eller enkemannspensjonen. Det overskytende beløpet skal gå til fradrag i enke- eller enkemannspensjonen.

Har den gjenlevende ektefellen uførepensjon, skal enke- eller enkemannspensjonen utgjøre det beløpet som framkommer etter annet ledd når en benytter en beregnet alderspensjon for den gjenlevende ektefellen med samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som uførepensjonen. Dersom uførepensjonen er gradert, skal den beregnede alderspensjonen graderes tilsvarende.

VI

I lov 26. november 1954 nr. 3 om stønad ved krigsskade på person gjøres følgende endringer:

§ 28 første ledd skal lyde:

Har noen rett til sykepenger eller uførepensjon etter denne lov og samtidig rett til uførepensjon eller sykepenger etter en av lovene om krigspensjonering, etter lov om yrkesskadetrygd eller uføretrygd beregnet etter særreglene for yrkesskade i kapittel 13 i lov om folketrygd, skal stønaden etter denne lov ikke være større enn at den samlede stønad svarer til hva han ved full ervervsuførhet ville hatt krav på etter den lov som gir ham den høyeste stønad.

VII

I lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 8 andre ledd første punktum og § 21 tredje ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

VIII

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser 6. juli 1957 nr. 26 (samordningsloven)

§ 3 skal lyde:

Loven omfatter enke- og enkemannspensjon etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse § 34 (bruttopensjon). Enke- og enkemannspensjon etter samme lov § 33 (nettopensjon) og barnpensjon omfattes bare av kapittel II. Det samme gjelder for tilsvarende brutto- og nettopensjoner fra andre tjenestepensjonsordninger.

Loven omfatter midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse § 28 andre ledd (bruttopensjon). Midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter samme lov § 28 første ledd (nettopensjon) omfattes bare av kapittel II. Det samme gjelder for tilsvarende brutto- og nettopensjoner fra andre tjenestepensjonsordninger.

Loven omfatter ikke menerstatning etter folketrygdloven § 13-17.

Forsørgingstillegg skal regnes som en del av pensjonen ved samordning etter kapitlene II og III og §§ 16 og 17.

§ 9 første punktum skal lyde:

Uførepensjoner fra to eller flere tjenestepensjonsordninger der alle pensjonene enten er bruttopensjoner eller nettopensjoner, se § 3 andre ledd,

samordnes etter tilsvarende regler som gjelder for to eller flere alderspensjoner etter § 7.

§ 10 første punktum skal lyde:

Uførepensjon som omfattes av § 3 andre ledd første og tredje punktum og alderspensjon, skal samordnes etter tilsvarende regler som gjelder for to eller flere alderspensjoner etter § 7.

Kapitel IV overskriften skal lyde:

Kapitel IV. Pensjoner fra tjenestepensjonsordning, personskadetrygd, alderspensjon (grunnpensjon) og uføretrygd fra folketrygden

§ 16 nr. 1 første punktum skal lyde:

1. *Uførepensjon fra tjenestepensjonsordning som omfattes av § 3 andre ledd første og tredje punktum og personskadetrygd, samordnes etter reglene i denne paragraf.*

§ 17 bokstav b skal lyde:

- b. *uførepensjon som omfattes av § 3 andre ledd første og tredje punktum eller alderspensjon fra tjenestepensjonsordning og enkepensjon fra personskadetrygd, eller*

I § 19 overskriften skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

§ 19 første ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon og enke- og enkemannspensjon fra tjenestepensjonsordning samordnes med alderspensjon fra folketrygden etter følgende regler, jf. også § 24:

§ 19 andre ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd nr. 1 og 3 gjelder tilsvarende når tjenestepensjonen er en alderspensjon som gis før fylte 67 år, eller en enke- og enkemannspensjon, og ytelsen fra folketrygden er uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger.

I § 20 overskriften, § 20 tredje ledd første punktum, § 21 tredje ledd og § 22 nr. 1 første ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

§ 22 nr. 2 første ledd skal lyde:

Pensjon som enke har rett til fra tjenestepensjonsordning eller etter lov av 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd, skal settes ned med et beløp som svarer til 3/4 av folketrygdens grunnbeløp når det ytes pensjon til gjenlevende ektefelle fra folketrygden. For uførepensjon fra tjenestepensjonsordning gjelder bestemmelsen her pensjon som omfattes av § 3 andre ledd første og tredje punktum. Er pen-

sjonen fra tjenstepensjonsordning eller fra yrkesskadetrygden ikke beregnet for full tjenestetid eller hel uførhet, skal fradragbeløpet avkortet forholdsmessig.

§ 22 nr. 3 første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning med pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven § 16-7 og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7.

§ 23 nr. 1 første ledd bokstav a første punktum skal lyde:

I alderspensjon som er regnet etter full tjenestetid, gjøres fradrag for hele tilleggspensjonen, dog med slik begrensning som måtte følge av nr. 2.

§ 23 nr. 1 nytt tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for samordning av alderspensjon fra tjenstepensjonsordning som gis før fylte 67 år og den delen av uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12 som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom uføretrygden er gradert, eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp. Gjenlevendetillegg etter folketrygdloven § 12-18 skal ikke inngå i samordningen.

§ 23 nr. 2 andre ledd første punktum skal lyde:

Er tilleggspensjonen fra folketrygden opptjent av to personer, jf. folketrygdloven § 19-16, skal fradraget i gjenlevendes tjenstepensjon være 55 prosent av avdødes egenopptjente tilleggspensjon, dersom det er avdøde som har tjent opp tjenstepensjonen.

Ny § 23 a skal lyde:

§ 23 a. Samordning av enke- eller enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning med uføretrygd fra folketrygden til gjenlevende ektefelle

I enke- eller enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning hvor det skal foretas reduksjon på grunn av den gjenlevendes egen arbeidsinntekt, skal det gjøres fradrag med 50 prosent av den avdødes uføretrygd, det vil si den delen av avdødes uføretrygd som er lagt til grunn ved anvendelsen av folketrygdloven § 12-18. Samordningsfradraget skal likevel ikke være lavere enn differansen mellom avdødes minsteytelse, beregnet etter folketrygdloven § 12-13 andre ledd beregnet med gjenlevendes sivilstand, og 50 prosent av gjenlevendes egen uføretrygd. Er uføretrygden fra folketrygden gradert, skal fradraget settes ned forholdsmessig. Det samme gjelder hvis enke- eller enkemannspensjonen er redusert for inn-

tekt. Er begge ytelsene gradert eller redusert for inntekt, benyttes den laveste graden.

For fraskilte skal bestemmelsene i første ledd gjelde tilsvarende selv om den fraskilte ikke fyller vilkårene for rett til gjenlevendetillegg etter folketrygdloven § 12-18 første ledd.

I enke- eller enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning hvor det ikke skal foretas reduksjon på grunn av den gjenlevendes egen arbeidsinntekt, skal det gjøres fradrag med gjenlevendetillegg etter folketrygdloven § 12-18 første ledd, det vil si at den uføretrygden som enken eller enkemannen har opptjent i sin helhet, betraktes som en fridel og holdes utenfor samordningen.

Det skal ikke gjøres fradrag etter § 19 i loven her ved samordning etter første og andre ledd.

§ 24 nr. 2 oppheves.

Nåværende § 24 nr. 3, 4 og 5 blir nr. 2, 3 og 4.

§ 27 skal lyde:

1. Pensjons- eller trygdeordninger som foretar beregning og utbetaling av ytelser som omfattes av denne loven, skal bistå hverandre med opplysninger om at ytelser er innvilget, endret eller opphørt. Dette gjelder også saker der det ikke skal foretas samordning etter bestemmelsene i loven her. Der ytelsene skal samordnes, skal det utveksles opplysninger som er nødvendig for å foreta samordningen.
2. Nødvendige opplysninger kan utveksles mellom ordningene uten hinder av taushetsplikt. Svikt ved utveksling av opplysninger skal ikke gi grunnlag for erstatning etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning kapittel 2. Departementet gir forskrift om registrering og utveksling av opplysninger (meldesystem).

IX

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endringer:

§ 11 nr. 4 første ledd skal lyde:

Til enslig person som har rett til pensjon etter denne lov eller sykepenges etter bestemmelsene i pkt. 2, annet eller tredje ledd og som er innlagt i institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar eller i anstalt under kriminalomsorgen, skal det fra og med den fjerde kalendermåneden etter den måneden da forpleiningen tok til bare utbetales en så stor del av nevnte ytelser etter denne lov som sammen med de sykepenges, arbeidsavklaringspenges og den pensjon eller overgangsstønad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 pro-

sent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

§ 11 nr. 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og andre ledd gjelder ikke for opphold i somatiske sykehusavdelinger.

§ 11 nr. 4 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 12 nr. 3 andre ledd skal lyde:

Dersom den *skadede* etter lov om folketrygd har rett til pensjon som inneholder tilleggspensjon, skal den delen av tilleggspensjonen som svarer til uføregraden på grunn av yrkesskade, gå til fradrag i uførepensjon etter nærværende lov. Er pensjonsgivende inntekt i folketrygden større enn trygdet arbeidsinntekt, skal fradragsbeløpet svare til tilleggspensjon beregnet på grunnlag av trygdet arbeidsinntekt. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

§ 12 nr. 3 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i annet ledd får tilsvarende anvendelse dersom den *skadede* har tatt ut avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 12 nr. 3 fjerde ledd skal lyde:

For arbeidsavklaringspenger og uføretrygd gjelder andre ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 19 nr. 1 andre ledd skal lyde:

Dersom enken etter lov om folketrygd har rett til pensjon som inneholder tilleggspensjon eller har rett til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjonen fra folketrygden og tilleggspensjonen i den avtalefestede pensjonen gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov. Er pensjonsgivende inntekt i folketrygden større enn trygdet arbeidsinntekt, skal fradragsbeløpet svare til tilleggspensjon beregnet på grunnlag av trygdet arbeidsinntekt. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

§ 19 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom enken har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, gjelder andre ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller uføretrygden er gradert eller redusert for

trygdetid, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

X

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 10 a femte ledd oppheves.

Nåværende § 10 a sjette og sjuende ledd blir femte og sjette ledd.

§ 10 b sjette ledd tredje punktum oppheves.

§ 19 a tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Ellers skal den tjenestetiden avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn, men ikke utover 67 år.

§ 20 første ledd bokstav a skal lyde:

a) Dersom den gjenlevende ektefellen samtidig har alders- eller uførepensjon fra denne eller fra en annen tjenstepensjonsordning, skal enke- eller enkemannspensjonen fra denne pensjonsordningen reduseres etter bestemmelsene her.

Har den gjenlevende ektefellen alderspensjon, skal pensjonene ikke overstige et beløp som svarer til 60 prosent av summen av den gjenlevendes og den avdødes alderspensjoner. Avdødes alderspensjon regnes av samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som er lagt til grunn for enke- eller enkemannspensjonen. Det overskytende beløpet skal gå til fradrag i enke- eller enkemannspensjonen.

Har den gjenlevende ektefellen uførepensjon, skal enke- eller enkemannspensjonen utgjøre det beløpet som framkommer etter bokstav a annet ledd når en benytter en beregnet alderspensjon for den gjenlevende ektefellen med samme pensjonsgrunnlag og tjenestetid som uførepensjonen. Dersom uførepensjonen er gradert, skal den beregnede alderspensjonen graderes tilsvarende.

XI

I lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten § 34 første ledd første punktum skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

XII

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning skal § 3-13 nytt nr. 8 lyde:

8. Taushetsplikten etter nr. 1 er ikke til hinder for at pensjonsinnretning som har offentlig tjenstepensjon gis elektronisk tilgang til opplysninger

om brutto arbeidsinntekt for personer som mottar uførepensjon fra innretningen. Taushetsplikten gjelder tilsvarende for den som får opplysningene.

XIII

I lov 9. desember 1994 nr. 64 om løysingsrettar skal § 9 første ledd andre punktum lyde:

Løysingsrett til ein bustadeigedom kan ikkje gjerast gjeldande når eigaren sluttar i tenesta for å gå av med alderspensjon eller for å få uførepensjon eller uføretrygd.

XIV

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I § 2-6 andre ledd første punktum og § 2-9 første ledd bokstav b skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

Del II overskriften skal lyde:

Del II. Beregningsregler. Pensjonsgivende inntekt.

Kapittel 3 overskriften skal lyde:

Kapittel 3. Visse beregningsregler, trygdetid, pensjonspoeng og pensjonsgivende inntekt

Innholdsfortegnelsen til kapittel 3 skal lyde:

Bestemmelser om

- grunnpensjon, særtilllegg og trygdetid står i §§ 3-2 til 3-7
- tilleggspensjon, pensjonspoeng og pensjonsgivende inntekt står i §§ 3-8 til 3-16
- særregler for alderspensjons til mottakere av uføretrygd mv. står i §§ 3-17 til 3-22
- beregning av tilleggspensjon til gjenlevende ektefelle står i § 3-23
- forsørgingstillegg til alderspensjon står i §§ 3-24 til 3-26

§ 3-1 oppheves.

§ 3-2 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) som får avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19, eller

§ 3-3 åttende ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om beregning av særtilllegg.

§ 3-4 oppheves.

§ 3-7 skal lyde:

§ 3-7. Trygdetid ved beregning av pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle

Grunnpensjonen fastsettes ut fra den avdødes trygdetid etter følgende regler:

- a) *Dersom avdøde var under 67 år, fastsettes trygdetiden etter § 3-5 tillagt framtidig trygdetid regnet fra tidspunktet for dødsfallet til og med det året vedkommende ville ha fylt 66 år. Reglene i § 12-12 tredje ledd og fjerde ledd gjelder ved fastsettelsen av framtidig trygdetid.*
- b) *Dersom avdøde har uføretrygd, benyttes den trygdetiden som er lagt til grunn ved beregning av uføretrygden. Dersom avdødes trygdetid var fastsatt etter § 12-12 tredje ledd, skal den fastsettes på nytt dersom dette vil gi en lengre trygdetid. Opptjeningstiden regnes da fram til dødsfallstidspunktet.*
- c) *Dersom avdøde var 67 år eller eldre, skal trygdetiden fastsettes som om den avdøde på dødsfallstidspunktet hadde fått rett til alderspensjon. Trygdetid på grunnlag av opptjente pensjonspoeng tas med, se § 3-5 tredje ledd.*

Deloverskrift IV i kapittel 3 skal lyde:

IV. Tilleggspensjon til gjenlevende ektefelle

§ 3-23 skal lyde:

§ 3-23. Beregning av tilleggspensjon til gjenlevende ektefelle

Til en gjenlevende ektefelle med rett til pensjon eller overgangsstønad etter kapittel 17 ytes tilleggspensjon med 55 prosent av en tilleggspensjon beregnet på grunnlag av den avdødes opptjening etter bestemmelsene i loven her slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft.

Tilleggspensjonen til en alderspensjonist som også fyller vilkårene for rett til pensjon i § 17-3, § 17-4 og enten § 17-5 eller 17-10, beregnes på grunnlag av det gunstigste alternativet nedenfor og utmåles deretter etter reglene i kapittel 19:

- a) *pensjonistens egen tilleggspensjon beregnet etter §§ 3-8 til 3-16*
- b) *55 prosent av summen av pensjonistens egen tilleggspensjon etter bokstav a og den avdødes tilleggspensjon beregnet etter første ledd.*

Bestemmelsene i andre ledd gjelder ikke dersom alderspensjonisten mottar gradert uføretrygd.

Deloverskrift VI til kapittel 3 oppheves.

§§ 3-27, 3-28 og 3-29 oppheves.

I § 4-24 andre ledd bokstav c og § 4-25 første ledd bokstav c skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

§ 8-12 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i andre ledd gjelder tilsvarende når medlemmet *mottar uføretrygd*, og vedkommende har vært *arbeidsfør* med *arbeidsinntekt* i 26 *sammenhengende* uker etter at *ytelsen* begynte å løpe.

I § 8-48 første ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

§ 8-49 tredje ledd skal lyde:

Til et medlem som mottar *tiltakspenge* retter *forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv.*, og som fyller kravet til minste *arbeidsinntekt* i § 4-4, ytes det *sykepeng*er fra og med dagen etter at *tiltakspengene* opphører.

§ 8-50 skal lyde:

§ 8-50. *Medlemmer med uføretrygd*

Til et medlem som mottar uføretrygd, ytes det *sykepeng*er etter *bestemmelsene* i kapitlet her ut fra den *arbeidsinntekt* som medlemmet har i tillegg til *uføretrygden*.

I § 10-5 fjerde ledd skal ordene «uførepensjon» og «uførepensjonen» erstattes med «uføretrygd» og «uføretrygden».

I § 11-13 andre ledd bokstav c, § 13-2 andre ledd sjuende strekpunkt og § 15-14 første punktum skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

I § 13-2 andre ledd sjuende strekpunkt skal henvisningen til «§ 12-18» endres til «§ 12-17».

§ 15-14 andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder når vedkommende mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19.

Nytt sjette strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 16 skal lyde:

– *Ytelser under institusjonsopphold og under straffegjennomføring står i §§ 16-11 og 16-12*

§ 16-7 fjerde ledd oppheves.

I § 16-10 første ledd bokstav b skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

Ny § 16-11 skal lyde:

§ 16-11. *Ytelser til tidligere familiepleier under opphold i institusjon*

Personer som mottar ytelser etter dette kapitlet, får ytelsen redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Ytelsene blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Ytelser etter dette kapitlet gis uten reduksjon i innleggelsesmåned og de tre påfølgende månedene. Deretter blir ytelsene redusert og skal under oppholdet utgjøre 45 prosent av grunnbeløpet, så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Ytelsene skal ikke reduseres når vedkommende forsørger barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at ytelsene ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom vedkommende innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert ytelse fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Ytelsene skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåned.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- a) *beregning av redusert ytelse,*
- b) *at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,*
- c) *at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.*

Ny § 16-12 skal lyde:

§ 16-12 *Ytelser til tidligere familiepleier under straffegjennomføring*

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt ytelser etter dette kapitlet fra og med andre måned etter at soningen tar til. Ytelsene skal likevel utbetales med 50 prosent når vedkommende forsørger barn.

Fra og med kalendermåned vedkommende blir løslatt, gis ytelser til tidligere familiepleier etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales ytelser til tidligere familiepleier dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

Nytt niende strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 17 skal lyde:

- *Ytelser under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 17-13 og 17-14*

§ 17-3 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når avdøde var medlem i folketrygden ved dødsfallet og kunne tilstås en ytelse på grunnlag av tidligere opptjening minst svarende til folketrygdens grunnbeløp.

§ 17-4 fjerde ledd skal lyde:

Pensjon eller overgangsstønad

- a) *etter unntaksbestemmelsene i § 17-3 fjerde, femte og sjuende ledd,*
- b) *med tilleggspensjon etter tidligere bestemmelser om medregning av framtidige pensjonspoeng for unge uføre i loven her slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft, og*
- c) *med garantert tilleggspensjon etter bestemmelsene i § 3-22*

beholdes bare så lenge den gjenlevende er medlem i trygden. Det samme gjelder pensjon eller overgangsstønad til en flyktning som får pensjonen beregnet på grunnlag av bestemmelsene i § 3-2 sjette ledd og § 3-9 tredje ledd.

Nåværende § 17-7 femte ledd tredje punktum oppheves.

I § 17-11 første ledd bokstav b skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

§ 17-12 tredje ledd skal lyde:

Pensjon etter denne paragrafen beregnes på grunnlag av pensjon som den avdøde ville fått beregnet etter bestemmelsene i loven her slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft.

Ny § 17-13 skal lyde:

§ 17-13 *Ytelser til gjenlevende ektefelle under opphold i institusjon*

Personer som mottar ytelser etter dette kapitlet, får ytelsene redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Ytelsene blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Ytelser etter dette kapitlet gis uten reduksjon i innleggelses måneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir ytelsene redusert og skal under oppholdet utgjøre 45 prosent av grunnbeløpet, så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Ytelsene skal ikke reduseres når vedkommende forsørger barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at ytelsene ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom vedkommende innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert ytelse fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Ytelsene skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåneden.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- a) *beregning av redusert ytelse,*
- b) *at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,*
- c) *at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.*

Ny § 17-14 skal lyde:

§ 17-14 *Ytelser til gjenlevende ektefelle under straffegjennomføring*

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt ytelser etter dette kapitlet fra og med andre måned etter at soningen tar til. Ytelsene skal likevel utbetales med 50 prosent når vedkommende forsørger barn.

Fra og med kalendermåneden vedkommende blir løsslatt, gis ytelser til gjenlevende ektefelle etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales ytelser til gjenlevende ektefelle dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

Sjette strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 18 skal lyde:

- *barnepensjon under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 18-8 og 18-9*

I § 18-7 andre ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd»

§ 18-8 skal lyde:

§ 18-8. *Barnepensjon under opphold i institusjon*

Personer som mottar barnepensjon, får ytelsen redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Barnepensjonen blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Barnepensjon gis uten reduksjon i innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir barnepensjonen redusert.

Dersom barnet har mistet en av foreldrene, skal barnepensjonen under oppholdet utgjøre 10 prosent av grunnbeløpet.

Dersom barnet har mistet begge foreldrene, skal den reduserte ytelsen utgjøre 45 prosent av grunnbeløpet, så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Dersom barnet har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at barnepensjonen ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom barnet innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert barnepensjon fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Barnepensjonen skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåneden.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- a) beregning av redusert ytelse,*
- b) at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,*
- c) at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.*

§ 18-9 skal lyde:

§ 18-9 *Barnepensjon under straffegjennomføring*

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt barnepensjon fra og med andre måned etter at soningen tar til.

Fra og med kalendermåneden vedkommende blir løslatt, ytes det barnepensjon etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales barnepensjon dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

§ 18-10 oppheves.

Nytt strekpunkt sytten i innholdsfortegnelsen til kapittel 19 skal lyde:

- *Alderspensjon under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 19-21 og 19-22*

§ 19-8 tredje ledd skal lyde:

Lav sats ytes til den som lever sammen med en ektefelle som mottar alderspensjon, eller avtalefestet pensjon som nevnt i § 3-19.

§ 19-8 fjerde ledd første og andre punktum skal lyde:

Ordinær sats ytes til den som lever sammen med ektefelle som har uføretrygd. Ordinær sats ytes også til den som lever sammen med ektefelle som ikke mottar ytelser som nevnt i tredje ledd og ektefellen har en årlig inntekt, inkludert kapitalinntekt, som er større enn to ganger grunnbeløpet.

§ 19-8 fjerde ledd nåværende andre punktum blir tredje punktum.

§ 19-16 tredje ledd skal lyde:

Tilleggspensjonen etter § 19-5 beregnes etter bestemmelsene i § 3-23.

§ 19-20 første ledd første punktum skal lyde:

Den som ved fylte 67 år mottok uførepensjon på grunn av yrkesskade, får fra 67 år basispensjonen etter § 19-5 beregnet etter bestemmelsene i § 3-18.

§ 19-20 andre ledd skal lyde:

Den som har rett til pensjon som gjenlevende ektefelle etter dødsfall på grunn av yrkesskade, får alderspensjonen beregnet etter bestemmelsene for etterlattepensjon ved yrkesskade, se § 17-12 tredje ledd, med de tillemplinger som følger av bestemmelsene i § 19-16.

Ny § 19-21 skal lyde:

§ 19-21. *Alderspensjon under opphold i institusjon*

Personer som mottar alderspensjon, får ytelsen redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Alderspensjonen blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Alderspensjon gis uten reduksjon i innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir alderspensjonen redusert og skal under oppholdet utgjøre 14 prosent av alderspensjonen. Alderspensjonen skal likevel utgjøre minst 22,5 prosent av minste pensjonsnivå med høy sats, jf. § 19-8, så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Alderspensjonen skal ikke reduseres når vedkommende forsørger ektefelle eller barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at alderspensjonen ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom vedkommende innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert alderspensjon fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Alderspensjonen skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåneden.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- a) beregning av redusert ytelse,*
- b) at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,*
- c) at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.*

Ny § 19-22 skal lyde:

§ 19-22. Alderspensjon under straffegjennomføring

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt alderspensjon fra og med andre måned etter at soningen tar til. Alderspensjonen skal likevel utbetales med 50 prosent når vedkommende forsørger barn.

Fra og med kalendermåneden vedkommende blir løslatt, ytes det alderspensjon etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales alderspensjon dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

I innholdsfortegnelsen til kapittel 20 gjøres følgende endringer:

Åttende strekpunkt skal lyde:

- Pensjonsopptjening for mottakere av uføretrygd står i § 20-7 a

Nytt strekpunkt tyve skal lyde:

- Alderspensjon under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 20-22 og 20-23

§ 20-9 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a) som får uføretrygd, alderspensjon eller avtalefestet pensjon som nevnt i § 3-19, eller

Ny § 20-22 skal lyde:

§ 20-22. Alderspensjon under opphold i institusjon

Personer som mottar alderspensjon, får ytelsen redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji un-

der statlig ansvar. Alderspensjonen blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Alderspensjon gis uten reduksjon i innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir alderspensjonen redusert og skal under oppholdet utgjøre 14 prosent av alderspensjonen. Alderspensjonen skal likevel utgjøre minst 22,5 prosent av garantipensjonen med høy sats, jf. § 20-9, så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Alderspensjonen skal ikke reduseres når vedkommende forsørger ektefelle eller barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at alderspensjonen ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom vedkommende innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert alderspensjon fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Alderspensjonen skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåneden.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- a) beregning av redusert ytelse,*
- b) at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,*
- c) at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.*

Ny § 20-23 skal lyde:

§ 20-23. Alderspensjon under straffegjennomføring

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt alderspensjon fra og med andre måned etter at soningen tar til. Alderspensjonen skal likevel utbetales med 50 prosent når vedkommende forsørger barn.

Fra og med kalendermåneden vedkommende blir løslatt, ytes det alderspensjon etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales alderspensjon dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

§ 21-10 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om at underretning om vedtak ikke behøver å gis når vedtaket gjelder stans av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4 eller arbeidsavklaringspenger eller tilleggsstønader etter kapittel 11 av grunner som er åpenbart

kjent for medlemmet, og det er gitt forhåndsorientering om at retten til ytelsen bortfaller i slike tilfeller, eller om vedtak i etteroppgjør for uføretrygd etter kapittel 12 når vedkommende ikke har innsigelser til varselet om etteroppgjøret.

I § 22-8 fjerde ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

§ 22-10 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) *uføretrygd (kapittel 12)*

§ 22-10 tredje ledd bokstav c oppheves.

§ 22-10 tredje ledd bokstavene d til i blir bokstavene c til h.

I § 22-12 andre og tredje ledd skal ordene «uførepensjon» og «uførepensjonen» erstattes med «uføretrygd» og «uføretrygden».

§ 22-14 andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

I sak om etteroppgjør for uføretrygd etter § 12-14 fjerde ledd andre punktum regnes foreldelsesfristen fra tidspunktet for endelig vedtak om etteroppgjøret.

§ 22-14 femte ledd første punktum skal lyde:

Trekk etter § 12-14, § 22-15 sjuende ledd eller § 22-15 a femte ledd eller avregning etter § 22-16 avbryter foreldelse.

I § 22-16 andre ledd bokstav c skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

XV

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere § 12 første ledd andre punktum skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

XVI

I lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg gjøres følgende endringer:

§ 5 andre og tredje ledd skal lyde:

Ytingane etter første leddet bokstavane a til c skal aukast med 20 prosent av minste pensjonsnivå med høg sats per barn under 18 år som personen forsørgjer og bur saman med i eitt hushald. Dersom begge ekte-makane har fylt 67 år, skal auken gå til den av dei som har lågast inntekt (sjå § 6 andre leddet).

Eit barn vert rekna å forsørgje seg sjølv dersom det har inntekt som nemnd i § 6 andre leddet, og inntekta er høgare enn grunnbeløpet.

§ 6 skal lyde:

Full supplerande stønad skal setjast ned med inntekt hos stønadstakaren sjølv så vel som hos ektemaken. Dersom begge ektemakane har fylt 67 år, skal inntekt hos den eine ektemaken berre inngå ved prøvinga av ytingane til den andre ektemaken med den delen som overstig full supplerande stønad etter § 5 første leddet bokstav c.

Som inntekt vert rekna

- a) *arbeidsinntekt*
- b) *pensjon og andre ytingar frå folketrygda til livsopphald*
- c) *andre norske offentlege eller private pensjonar*
- d) *utanlandske offentlege eller private pensjonar*
- e) *kapitalinntekter.*

XVII

I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 38 tredje ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

XVIII

I lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor gjøres følgende endringer:

§ 14 første ledd første og andre punktum skal lyde:

For å gi rett til tilskott må pensjonen bestå av grunnpensjon, tilleggspensjon og særtillegg og skal tilsvare ugradert *uførepensjon som pensjonisten ville fått* beregnet etter reglene i folketrygdloven kapittel 3, *slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft. Det gis ikke poengtillegg* etter § 7-3 nr. 3 i tidligere lov om folketrygd 17. juni 1966 nr. 12.

§ 14 første ledd nåværende andre punktum blir nytt tredje punktum.

I § 16 skal ordet «uførepensjon» erstattes med «uføretrygd».

XIX

I lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 3 bokstav b første og andre punktum skal lyde:

- b) Full pensjon tilsvare ugradert *uførepensjon som pensjonisten ville fått* beregnet etter reglene i folketrygdloven kapittel 3, *slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft. Det gis ikke poengtillegg* etter

§ 7-3 nr. 3 i tidligere lov 17. juni 1966 nr. 12 om folketrygd.

§ 3 bokstav b nåværende andre og tredje punktum blir nye tredje og fjerde punktum.

I § 3 bokstav e første punktum skal ordet «uførepen-sjon» erstattes med «uføretrygd».

XX

I lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folke-trygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) gjøres følgende endringer i del I:

Endringen av innledningen til kapittel 12 skal lyde:

Bestemmelser om

- formål står i § 12-1
- vilkår for rett til uføretrygd står i §§ 12-2 til 12-7
- uføretidspunkt står i § 12-8
- fastsetting av inntekt før og etter uførhet står i § 12-9
- fastsetting og endring av uføregrad står i § 12-10
- grunnlaget for beregning av uføretrygd står i § 12-11
- trygdetid står i § 12-12
- uføretrygdens størrelse står i § 12-13
- reduksjon av uføretrygd på grunn av inntekt står i § 12-14
- barnetillegg står i § 12-15
- reduksjon av barnetillegg på grunn av inntekt står i § 12-16
- uføretrygd ved yrkesskade står i § 12-17
- *tillegg til uføretrygd for gjenlevende ektefelle* står i § 12-18
- *uføretrygd under institusjonsopphold og straffe-gjennomføring* står i §§ 12-19 og 12-20
- *avkall på uføretrygd* står i § 12-21

Endringen av § 12-1 skal lyde:

§ 12-1 skal lyde:

§ 12-1. *Formål*

Formålet med *uføretrygd* er å sikre inntekt for personer som har fått sin *inntektsevne* varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte.

Endringen av § 12-2 første ledd første punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til uføretrygd at vedkom-mende har vært medlem i folketrygden i de siste tre årene fram til uføretidspunktet, se § 12-8.

Endringen av § 12-4 første og andre ledd skal lyde:

Det er et vilkår for rett til uføretrygd at *personen* er mellom 18 og 67 år.

Dersom krav om uføretrygd settes fram etter at medlemmet har fylt 62 år, er det et vilkår for rett til uføretrygd at medlemmet hadde en pensjonsgivende inntekt på minst folketrygdens grunnbeløp i året før uføretidspunktet (se § 12-8) eller minst tre ganger folketrygdens grunnbeløp i løpet av de tre siste årene før dette tidspunktet. Dette gjelder likevel ikke dersom uføretrygden er gitt med virkning fra et tids-punkt før personen fylte 62 år.

Endringen av § 12-5 tredje ledd skal lyde:

§ 12-5 tredje ledd skal lyde:

Når det fremmes krav om *uføretrygd*, skal det do-kumenteres at funksjonsevnen har vært vurdert av lege eller annet fagpersonell.

Endringen av § 12-7 skal lyde:

§ 12-7. *Nedsatt inntektsevne*

Det er et vilkår for rett til uføretrygd at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (*inntektsevnen*) er varig nedsatt med minst halvparten.

For personer som mottar arbeidsavklaringspen-ger når krav om uføretrygd settes fram, er det tilstrek-kelig at inntektsevnen er varig nedsatt med 40 *pro-sent*.

Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre (inntekt etter uførhet) sammenlignes med inntektsmulighetene som ved-kommende hadde før uføretidspunktet (*inntekt før uførhet*). *Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i inntektsevnen før sykdommen, skaden eller lytet oppsto.*

Endringen av § 12-8 skal lyde:

§ 12-8. *Uføretidspunkt*

Uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt som nevnt i folketrygdloven § 12-7 første og andre ledd og § 12-17 første ledd bokstav c.

Dersom uføregraden økes fordi inntektsevnen er blitt ytterligere nedsatt, se § 12-10, skal det fastsettes et nytt uføretidspunkt dersom dette er til fordel for vedkommende.

Endringsloven § 12-8 blir 12-9.

§ 12-9 fjerde ledd skal lyde:

Inntekt før og etter uførhet justeres i samsvar med endring i grunnbeløpet.

Endringsloven § 12-9 blir § 12-10.

Endringen «Nåværende § 12-8 blir § 12-10 og skal lyde:

§ 12-10. Uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle

Det er et vilkår for at en hjemmearbeidende ektefelle skal få rett til uføretrygd, at evnen til å utføre arbeid i hjemmet (arbeidsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten.

Uføretidspunktet er tidspunktet da arbeidsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten.

Ved vurderingen av hvor mye arbeidsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er), skal den evnen til å utføre arbeid i hjemmet som vedkommende nå har, sammenlignes med den tilsvarende evnen som vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppsto.

En hjemmearbeidende ektefelle skal vurderes etter bestemmelsene i § 12-7 dersom det er sannsynlig at vedkommende ville ha begynt i inntektsgivende arbeid hvis uførheten ikke hadde oppstått. Det samme gjelder dersom den andre ektefellens inntekt er mindre enn to ganger grunnbeløpet.»

oppheves.

Endringen av § 12-11 første ledd første punktum skal lyde:

Uføretrygd beregnes på grunnlag av pensjonsgivende inntekt, se § 3-15, i de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet, se § 12-8.

Endringen av § 12-11 andre ledd første punktum skal lyde:

For år da en person har mottatt uføretrygd, skal pensjonsgivende inntekt, og en inntekt som svarer til beregningsgrunnlaget for uføretrygden justert for fastsatt uføregrad, inngå i grunnlaget.

Endringen av § 12-12 tredje ledd første punktum skal lyde:

Som trygdetid regnes også framtidig trygdetid fra uføretidspunktet (se § 12-8) til og med det året vedkommende fyller 66 år.

Endringen av § 12-12 sjettede ledd skal lyde:

Dersom trygdetiden er fastsatt etter tredje ledd andre punktum, skal den fastsettes på nytt når det fastsettes et nytt uføretidspunkt ved økt uføregrad etter § 12-8 andre ledd.

Endringen av § 12-13 tredje ledd skal lyde:

For et medlem som har blitt ufør før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte

som er klart dokumentert, er minsteytelsene som nevnt i andre ledd henholdsvis 2,66 og 2,91 ganger grunnbeløpet. Dette gjelder selv om et medlem har vært mer enn 50 prosent yrkesaktiv etter fylte 26 år, dersom det er klart dokumentert at vilkårene i første punktum var oppfylt før 26 år og kravet settes fram før fylte 36 år. Bestemmelsen i første punktum gjelder også når uføretrygd gis på nytt etter at ytelsen er falt bort på grunn av prøving mot inntekt etter § 12-14. Minsteytelsen etter leddet her ytes tidligst fra og med den måneden medlemmet fyller 20 år.

Endringen av § 12-13 femte ledd skal lyde:

Dersom uføregraden etter § 12-10 er lavere enn 100 prosent, fastsettes uføretrygden til en forholdsmessig andel av beløpet etter første til fjerde ledd.

Endringen av § 12-14 første ledd skal lyde:

Når uføregraden fastsettes etter § 12-10, skal det fastsettes en inntektsgrense, som skal svare til inntekt etter uførhet (se § 12-9 tredje ledd) tillagt 40 prosent av grunnbeløpet per kalenderår. Dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, skal det for kalenderår til og med år 2018 fastsettes en inntektsgrense, som skal svare til inntekt etter uførhet (se § 12-9 tredje ledd) tillagt 60 000 kroner.

Endringen av § 12-14 første og andre ledd andre punktum skal lyde:

Reduksjonen skal svare til den overskytende inntekten multiplisert med en brøk der vedkommendes uføretrygd ved 100 prosent uføregrad er teller og inntekten før uførheten (se § 12-9 første til tredje ledd) er nevner.

Endringen av § 12-14 fjerde ledd skal lyde:

Den uføretrygdede skal opplyse om forventet pensjonsgivende inntekt og om endringer i inntekten. Dersom det er utbetalt for lite eller for mye, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbetrag. For mye utbetalt uføretrygd kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes i framtidige ytelser som omfattes av § 22-16 tredje ledd og AFP i offentlig sektor. Krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt uføretrygd er tvangsgrunnlag for utlegg. Kravet kan inndrives av arbeids- og velferdsetaten etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

Endringen av § 12-15 fjerde ledd skal lyde:

Når et barn blir forsørget av flere som mottar uføretrygd eller alderspensjon, ytes tillegget til den som har rett til høyest tillegg. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføring av denne bestemmelsen. Dersom forsørgerne ikke bor

sammen, ytes tillegget til den som har den daglige omsorgen for barnet.

Endringen av § 12-16 andre ledd skal lyde:

Personinntekt etter skatteloven § 12-2 kan føre til at barnetillegg blir redusert. *Ytelser fra utlandet av samme art som pensjonsytelser og overgangsstønad fra folketrygden, pensjonsytelser, inkludert forsørgingstillegg, fra norsk offentlig eller privat pensjonsordning og ytelser fra norsk individuell pensjonsforsikring, livrente, gavepensjon o.l. kan også føre til at barnetillegg blir redusert.* Det skal likevel ses bort fra ytelser eller deler av ytelser fra utlandet som blir redusert på tilsvarende måte som etter denne paragrafen.

Endringen av § 12-17 skal lyde:

§ 12-17 *Uføretrygd ved yrkesskade*

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 12-2 om minst tre års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den delen av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.

Antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet legges til grunn for beregningen av uføretrygden dersom beregningsgrunnlaget etter § 12-11 første til fjerde ledd er lavere. Godtgjørelse av midlertidig eller tilfeldig art regnes ikke med ved fastsettingen av den antatte årlige inntekten. Naturalytelser og overskudd på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som legges til grunn ved utligning av inntektsskatt. Den antatte årlige arbeidsinntekten skal reguleres i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til det tidspunktet uføretrygden gis virking fra. Grunnlaget kan ikke settes høyere enn seks ganger grunnbeløpet. Grunnlaget reguleres i samsvar med endringer i grunnbeløpet.

Ved yrkesskade avkortet uføretrygden og barnetillegg ikke på grunn av manglende trygdetid.

Departementet kan gi forskrifter om beregning av uføretrygd når uførheten skyldes yrkesskade.

Setningen «Nåværende § 12-16 blir ny § 12-19 og skal lyde: - - -» tas ut.

Endringen av § 12-18 skal lyde:

§ 12-18 *Tillegg til uføretrygd for gjenlevende ektefelle (gjenlevendetillegg)*

Det gis tillegg til uføretrygden etter bestemmelsene i paragrafen her for et tidsrom på fem år til en person som også fyller vilkårene for rett til pensjon i §§ 17-3 og 17-4, og enten § 17-5 eller 17-10.

Dersom 50 prosent av summen av den gjenlevendes egen uføretrygd og den avdødes uføretrygd beregnet etter tredje ledd og med gjenlevendes trygdetid, overstiger den gjenlevendes egen uføretrygd, skal differansen utbetales som et tillegg til uføretrygden. Tillegget skal minst utgjøre differansen mellom den avdødes minsteytelse fastsatt etter bestemmelsene i § 12-13 andre og tredje ledd, beregnet med avdødes trygdetid, og den gjenlevendes egen uføretrygd, beregnet med gjenlevendes trygdetid. Gjenlevendes sivilstand på virkningstidspunktet for tillegget etter paragrafen her legges til grunn ved beregning av minsteytelsen til avdøde og gjenlevende. Det skal legges til grunn ugradert uføretrygd både for den gjenlevende og den avdøde.

Den avdødes uføretrygd fastsettes lik den ugraderte uføretrygden som den avdøde ville ha fått om han eller hun på dødsfallstidspunktet hadde fått rett til uføretrygd, eller den ugraderte uføretrygden som den avdøde mottok. Dersom den avdødes trygdetid var fastsatt etter § 12-12 tredje ledd andre punktum, skal den fastsettes på nytt dersom det ville blitt fastsatt nytt uføretidspunkt, se § 12-12 sjette ledd.

Dersom den avdøde var 67 år eller eldre, skal den avdødes uføretrygd i andre ledd erstattes med 66 prosent av et særskilt fastsatt beregningsgrunnlag, begrenset opp til 6 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Ved fastsettelse av dette beregningsgrunnlaget legges den avdødes sluttpoengtall beregnet etter kapittel 3 i loven her til grunn. Opptjening til og med kalenderåret før dødsfallet regnes med. Beregningsgrunnlaget fastsettes til den inntekten som gir et pensjonspoeng etter § 3-13 andre ledd som svarer til dette sluttpoengtallet.

Dersom den avdøde var under 67 år og mottok hel alderspensjon på dødsfallstidspunktet, skal beregningsgrunnlaget fastsettes tilsvarende som etter fjerde ledd.

Dersom den gjenlevende ble ufør etter at dødsfallet har funnet sted, og mottar pensjon til gjenlevende ektefelle ved innvilgelse av uføretrygden, skal beregningsgrunnlaget til avdøde fastsettes med utgangspunkt i sluttpoengtallet i pensjonen tilsvarende som etter fjerde ledd.

Tillegget skal justeres for uføregrad. Dersom den gjenlevende har inntekt som vil gi reduksjon av uføretrygd etter § 12-14, skal gjenlevendetillegget multipliseres med forholdet mellom den reduserte uføretrygden og uføretrygden uten inntektsreduk-

sjon. Bestemmelsene om etteroppgjør i § 12-14 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Tillegget skal reguleres i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet, jf. folketrygdloven § 1-4.

Ny § 12-19 skal lyde:

§ 12-19 *Uføretrygd under opphold i institusjon*

Personer som mottar uføretrygd, får ytelsen redusert etter bestemmelsene i denne paragrafen under opphold i en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar. Uføretrygden blir ikke redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger.

Uføretrygd gis uten reduksjon i innleggelsesmånedene og de tre påfølgende månedene. Deretter blir uføretrygden redusert og skal under oppholdet utgjøre 14 prosent av uføretrygden. Ytelsen skal likevel utgjøre minst 45 prosent av grunnbeløpet så fremt dette ikke er mer enn det vedkommende har rett til etter lovens vanlige bestemmelser.

Uføretrygden skal ikke reduseres når vedkommende forsørger ektefelle eller barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan arbeids- og velferdsetaten bestemme at uføretrygden ikke skal reduseres eller reduseres mindre enn nevnt i andre ledd.

Dersom vedkommende innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det redusert uføretrygd fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til. Uføretrygden skal utbetales etter lovens vanlige bestemmelser fra og med utskrivingsmåneden.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i denne paragrafen, herunder om

- beregning av redusert ytelse,
- at bestemmelsene skal gjelde for personer innlagt i andre institusjoner,
- at det kan gjøres unntak for visse institusjoner eller bestemte persongrupper.

Ny § 12-20 skal lyde:

§ 12-20 *Uføretrygd under straffegjennomføring*

En person som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til å få utbetalt uføretrygd fra og med andre måned etter at soningen tar til. Uføretrygden skal likevel utbetales med 50 prosent når vedkommende forsørger barn.

Fra og med kalendermåneden vedkommende blir løslatt ytes det uføretrygd etter lovens vanlige bestemmelser.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, utbetales uføretrygd dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende

gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

Departementet kan gi forskrifter om anvendelsen av bestemmelsene i paragrafen her.

Endringen

«Nåværende § 12-14 blir § 12-18 og skal lyde:

§ 12-18. *Avkall på uføretrygd*

En mottaker av uføretrygd kan gi avkall på retten til uføretrygd dersom

- ektefellen mottar alderspensjon eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, og
- vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får uføretrygd etter en uføregrad lavere enn 100 prosent.

Ektefellens ytelser fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.»

skal lyde:

«Nåværende § 12-14 blir ny § 12-21 og skal lyde:

§ 12-21 *Avkall på uføretrygd*

En mottaker av uføretrygd kan gi avkall på retten til uføretrygd dersom

- ektefellen mottar alderspensjon eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, og
- vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får uføretrygd etter en uføregrad lavere enn 100 prosent.

Ektefellens ytelser fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.»

Endringen av del II tredje ledd og fjerde ledd skal lyde:

Uførepensjon fra folketrygden omregnes til uføretrygd etter de nye reglene med virkning fra den dato loven trer i kraft. Dette gjelder også der uførepensjon innvilges på et senere tidspunkt, men med virkningstidspunkt før loven trer i kraft.

Departementet gir forskrifter om

- omregning av uførepensjon til uføretrygd og
- fastsetting av pensjonspoeng og pensjonsopptjening for inntektsåret før loven trer i kraft.

Del II femte ledd oppheves.

XXI

I lov 7. mars 2014 nr. 5 om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover gjøres følgende endringer:

Endringen av § 30 tredje ledd i lov om Statens pensjonskasse skal lyde:

Et medlem som mottar pensjon, plikter å underrette Pensjonskassen om endringer i forhold som kan være avgjørende for om medlemmet fortsatt har rett til ytelsen. Medlemmet skal opplyse om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. *Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan innføres uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra Pensjonskassen. Krav om tilbakekreving av for mye utbetalt uførepensjon er tvangsgrunnlag for utlegg.* Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om etteroppgjør.

Endringen av § 31 første ledd i lov om Statens pensjonskasse skal lyde:

Midlertidig uførepensjon og uførepensjon skal utbetales fra og med den måneden medlemmet fyller vilkårene. Pensjonen faller bort i den utstrekning det utbetales lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden. *Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om bortfall av pensjon på grunn av lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden.* Etterbetaling av pensjon til medlem som mottar arbeidsavklaringspengeer etter folketrygdloven kapittel 11 eller uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, skal skje med samme virkningstidspunkt som for folketrygdens ytelser.

Endringen av § 13 tredje ledd i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal lyde:

Et medlem som mottar pensjon, plikter å underrette pensjonsordningen om endringer i forhold som kan være avgjørende for om medlemmet fortsatt har rett til ytelsen. Medlemmet skal opplyse om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. *Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan innføres uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra pensjonsordningen. Krav om tilbakekreving av for mye utbetalt uførepensjon er tvangsgrunnlag for utlegg.* Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om etteroppgjør.

Endringen av § 14 første ledd i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal lyde:

Midlertidig uførepensjon og uførepensjon skal utbetales fra og med den måneden medlemmet fyller

vilkårene. Pensjonen faller bort i den utstrekning det utbetales lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden. *Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om bortfall av pensjon på grunn av lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden.* Etterbetaling av pensjon til medlem som mottar arbeidsavklaringspengeer etter folketrygdloven kapittel 11 eller uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, skal skje med samme virkningstidspunkt som for folketrygdens ytelser.

Endringen av § 14 andre ledd første punktum i lov om pensjonsordning for sykepleiere skal lyde:

Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Endringen av § 16 tredje ledd i lov om pensjonsordning for sykepleiere skal lyde:

Et medlem som mottar pensjon, plikter å underrette pensjonsordningen om endringer i forhold som kan være avgjørende for om medlemmet fortsatt har rett til ytelsen. Medlemmet skal opplyse om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. *Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan innføres uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra pensjonsordningen. Krav om tilbakekreving av for mye utbetalt uførepensjon er tvangsgrunnlag for utlegg.* Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om etteroppgjør.

Endringen av § 17 første ledd i lov om pensjonsordning for sykepleiere skal lyde:

Midlertidig uførepensjon og uførepensjon skal utbetales fra og med den måneden medlemmet fyller vilkårene. Pensjonen faller bort i den utstrekning det utbetales lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden. *Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om bortfall av pensjon på grunn av lønn under sykdom eller sykepengeer fra folketrygden.* Etterbetaling av pensjon til medlem som mottar arbeidsavklaringspengeer etter folketrygdloven kapittel 11 eller uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, skal skje med samme virkningstidspunkt som for folketrygdens ytelser.

XXII

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, med unntak av del XX og XXI som trer i kraft straks.
2. Departementet kan gi forskrifter med overgangs-

regler om ytelser som omfattes av loven her for personer som er innlagt i institusjon under statlig ansvar eller innsatt i kriminalomsorgens anstalter, når loven her trer i kraft.

3. Departementet gir forskrifter om samordning av
- a) alderspensjon fra tjenstepensjonsordning

- b) enke- og enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning og
- c) pensjon fra personskadetrygd som ytes før 67 år, som er samordnet med uførepensjon fra folketrygden og som utbetales når loven trer i kraft.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 12. juni 2014

Arve Kambe

leder

Lise Christoffersen

ordfører

